

MONUMENTUL

Arad . . . 28.— Cor.
 Anul . . . 14.—
 Număr . . . 7.—
 Preț . . . 2.40 —
 Anul Românii și
 strălucitate:
 Anul . . . 40.— franci
 Telefon
 în oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA

și
ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-ru 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 compolază.

ROMÂNUL

10 Mai.

Arad, 22 Mai.

Implinesc treizeci-și-șapte de ani dela proclamarea independenței României. Soco-
 niciodată mai mult ca acum nu-și are
 el această comemorare. La 1877 s'a
 rat jugul turcesc iar astăzi, după aproape
 decenii, s'a scuturat un alt jug, mai pu-
 tant, dar cu atât mai primejdios pentru
 națiunea modernă: jugul lipsel de acțiune în
 lume. La 1877 se dădea numai posibilitatea u-
 zărilor României libere, iar astăzi acea-
 posibilitate s'a împlinit, e faptă intrată în
 istorie. La 1877 se proclama independența
 țării și intra într'un război care avea să a-
 ducă pe lângă strălucita pildă de vitejie româ-
 nă și o mare umilire împreună cu o și mai
 mare pierdere, iar în 1913, marcându-se nu-
 numai războiul, s'a mărit teritoriul Regatului im-
 pus cu prestigiul lui european.

Ne trecem pe dinaintea ochilor tabloul de
 din urmă și pe cel de acum. Câtă deosebire!
 de la copil până la bărbatul în floare. A-
 astăzi România abia începe să umble. Astăzi
 Carol I-ului pășeste energic și răsune-
 pașilor ei se aude în întreagă Europa. A-
 astăzi România căuta alianțe și sprîjin, astăzi
 Europei se împulzesc s'o câștige. In-
 adevăr, diplomația marilor puteri întreprin-
 o adevărată goană pentru a-și asigura în-
 viitorul sau altul concursul regatului fraților
 europeni. Trebuie să citești numai presa euro-
 peană ca să te convingi despre absolutul ade-
 val acestei afirmații. Zărele vieneze, de pîl-
 pe vremea când România, fără să mai în-
 Austro-Ungaria, a trecut cu armata gra-
 Bulgariei, aproape își pierduseră capul.

Articole peste articole apăreau, când îndui-
 șate, când pline de groază. Și de atunci n'o
 mai slăbesc din această notă. Asemenea și
 presa imperiului german, care nu arareori a
 făcut aspre reproșuri Vienei că nu știe să se
 poarte după cuviință cu Țara Românească.
 Și să mai pomenim apoi de faimoasa telegra-
 mă a împăratului Wilhelm venită ca un omagiu
 pacificatoarei Balcanilor? Dar despre atitu-
 dinea Francezilor ce să mai spunem? Nu de
 mult Franța și-a trimis ce are mai distins ca
 intelectualitate la București pentru o vădită
 captatio benevolentiae, câtă vreme la Paris
 se cântau imnuri de slavă latinilor dela gurile
 Dunării, a căror țară începe să se afirme ca o
 nouă mare putere europeană. Italia a primit
 anul trecut pe viitorul prinț moștenitor român
 cu onoruri regale, pe acelaș prinț pe care țar-
 ul tuturor Rușilor îl dorește introdus în fa-
 milia sa...

Din tot corul acesta doar nota ungurească
 dacă scârțle. Dar ce importanță poate avea
 poticneala unui lăutar cârcotaș și invidios
 când orchestra întreagă cântă minunat? Nu,
 oricât de mult ar cerca presa ungurească să
 micșoreze prin răstălmăcirii importanța Ro-
 mâniei, noi o vedem în întregimea ei limpede,
 noi vedem că România e mare și puternică,
 noi simțim aceasta și ne bucurăm din adâncul
 sufletului, fiindcă mărirea Țării Românești se
 revarsă și asupra noastră. Tot ce dorim Ro-
 mâniei este ca din această strălucită perioa-
 dă de glorie să-și păstreze energia pentru a-și
 menține locul pe care și-l a câștigat, prin o
 serioasă organizare internă, prin o stăruitoare
 dezvoltare a elementelor de forță, spre feri-
 cirea ei și a întreg neamului românesc, care
 numai prin ea își poate imprima în istorie în-
 susșirile naționale.

Cleștele maghiaro-bulgar.

București, 20 Mai.

Cumcă năzuințele de înstrăinare a rega-
 tului României de către Austro-Ungaria, și în
 consecință de către alianța întreită, sunt opera
 oligarhiei maghiare care conduce astăzi po-
 litica Statului ungar, — despre aceasta de
 mult nu mai poate fi, și nu mai este, nici o în-
 doială. Nu este nici o îndoială nici în ceea ce
 privește mobilul din care pornește, sau ținta
 pe care o urmărește, o asemenea... idee.

Este clar: Maghiarul, după această con-
 cepțiune, afirmată de unii mai mult, de alții
 mai puțin pe față, n'are în lumea asta un duș-
 man mai primejdios, și mai iminent, decât —
 pe Român... Nici macar pe Slav, pe Rus, —
 dovadă că a fost, acum de curând, vorba de
 o vizită curtenească de magnați unguri la Pe-
 tersburg, — niciodată însă n'a fost și nu s'ar
 putea închipui să fie vorba de o astfel de vi-
 zită la București... Și dacă așadar Românul
 este dușmanul cel mai amenințator și mai ire-
 ductibil al Maghiarului, — ce are de făcut a-
 cesta, ce i se impune să facă, dacă nu să-și
 caute alianțele naturale, la alți tot așa de na-
 turali vrăjmași ai României?

Iar unul din acești vrăjmași e aci, la înde-
 mână, în vecini, peste drum. Este: Bulgarul.

S'a putut oare prezenta vr'odată o situație
 mai limpede decât aceasta?... Iscușința politi-
 cească maghiară spune: Dintre popoarele din
 sud-estul european, cel mai apropiat cu care
 Ungurii n'au nici o daraveră, sunt Bulgarii.
 În adevăr, pe când sunt foarte numeroși lo-
 cuitorii de naționalitate română sau sârbă în
 țările Coroanei Stului Stefan, și toți aceștia
 sunt suspecți de „a gravita în afară”, —
 Bulgarii abia dacă pribegesc pe ici pe colo

Prusia prusiană

în Alsacia-Lorena.

Un desenator alsacian acuzat de înaltă trădare!

Arăz luarea aminte a cetitorilor ardeleni asupra ar-
 tistului pe care-l traduc mai jos și pe care-l publică
 „Journal” de astăzi, 19 Mai. El conține o dare de
 a procesului pe care prusienii l-au intentat de-
 desenatorului alsacian Hansi, acuzat în tribunalul din Col-
 mar de crimă de înaltă trădare pentru cartea sa „Mon
 Village” (Satul meu) în care autorul îndrăznește să
 plângă de starea de oprămare în care se sbat comu-
 nitățile săi Alsacieni și Loreni. Atmosfera acestui
 proces, rigoarea barbară a judecătorilor vor evoca de
 în sufletul și mințile Românilor ardeleni o stare
 lucruri familiară, vai! Și ei vor aplauda fără îndolală
 toată lăuna lor atitudinea îndrăznească, patriotică și
 a persecutatului Alsacian!

Traduc deci în întregime acest articol al corespun-
 zătorului „Journal”. Dintrînsul, cetitorii „Românului”
 vor da limpede seama de starea nenorocită în care
 astăzi frații lor de persecuție din provinciile a-
 Germaniei. Desbaterile cari au loc în aceste mo-
 mente în Reichstag asupra legiunii străine din Franța,
 și goanelor germane introduse în armata fran-
 cizească despre care mă ocup mai pe larg în „Cronica din
 țară” pe care o trimît mâine — toate aceste incidente
 și aruncă o lumină stranie asupra raporturilor
 germane. De ce să nu mărturisim dintru început
 raporturile acestea ne dau dreptul să fim pesimiști.

A. Corbul.

Trebuie să ne așteptăm la orice. Venisem la
 Colmar ca să asist la procesul intentat de au-
 toritățile germane caricaturistului Hansi. În ul-
 timul său volum intitulat *Mon Village*, el luase
 cam peste picior autoritățile nemțești; pe jan-
 darmii îi calificase de „bădărani” și îi luase la
 vale pe institutori; în desenurile sale, acordase
 o mare parte soldaților Franței; pe ici pe colo
 se vedea drapelul tricolor. În Alsacia, faptele
 acestea ar fi constituit, la extrema rigoare, un
 delict. Ei bine, ele au fost calificate de crimă.

Dela ceasurile 9 dimineața urmăresc cu aten-
 țione desbaterile tribunalului din Colmar. Se
 sconta, considerându-o ca pe o severitate exce-
 sivă, o condamnare la câteva luni de detențiune.
 Procurorul ceruse dimineața șase luni de închi-
 soare iar seara, după pledoarie, numai cinci.
 Or, pe la ceasurile 8, judecătorii rostiră, spre
 uluirea generală, o sentință declarând că Hansi
 săvârșise nu un delict, ci o crimă de înaltă tră-
 dare, și că aparținea de acuma înaltei curți din
 Lipsca. Se ordonă deci arestarea sa imediată,
 iar bunul și blândul uriaș care este humoristul,
 după-și îmbrățișă prietenii, recomandându-le
 să-l consoleze pe bătrânul său părinte, luă dru-
 mul către casa de arest. Pe stradă, voi să-și
 aprindă o țigară.

— Un prizonier nu are voie să fumeze, îi zise
 pandurul prusian.

Hansi se supuse. Jandarmul lui Courteline este
 fără milă; jandarmul prusian e desigur fără mă-
 rinimie.

Vă amintiți desigur că celebrul caricaturist
 alsacian, colaboratorul lui Zislin în faimoasa lor
 carte *Durch Elsass*, nu are pentru întâia oară
 deaface cu justiția germană. Nu de mult, la 25
 Martie, Hansi a fost condamnat la trei luni de
 închisoare. Crima lui fusese simplă: fiind într'o
 cafeana, artistul a făcut gestul de a desinfec-
 ta atmosfera arzând niște zahăr pe masă, după
 plecarea câtor-va ofițeri germani. Dar gluma
 nu e îngăduită în teritoriul anexat.

„Mon Village”.

Dar care a fost crima recentă de care s'a
 făcut vinovat Hansi? În Decembrie trecut el
 publică la un editor parisian o lucrare intitulată
Mon Village, dedicată micilor copii ai Franței.
 E povestea unui sat alsacian situat între Rhin
 și munții Vosgi, unde turiștii francezi nu sunt
 rău primiți; dar unde administrația reprezentată
 prin învățător și jandarm îi șicanează și îi per-
 secută pe indigeni.

Copiii fredonează acolo, când se reîntorc ber-
 zele:

Cigogne, cigogne, t'as d'la chance! Rapport'-nous dans
 ton bec un p'tit pioupion de France*).

Ii mai vedem pe săteni mergând în grupuri
 dese și plini de entuziasm să asiste la revistele
 militare din Nancy. Jandarmul este descris ca
 bădăranul de rasă străină, executor al legilor

*) Barză, barză, ce norocoasă ești! Adă-ne și nouă
 în cioc un mic soldat din Franța.

ca zarzavagii (negustori de legume) și desigur nici gând n'au d'a revendica drepturi naționale în Ungaria.

Lucru de mirare, — dar vedem că așa este, — Bulgarii, sau cel puțin unii din ei, au înțeles numai decât în același fel considerațiunile de solidaritate cari îi împing, îi aruncă, la rândul lor, în brațele Maghiarilor...

Și iată-ne deci amenințați, pe noi ceștia-lalți, și în deosebi pe noi Români, să fim strânși în acest clește maghiaro-bulgar, ce se pregătește țarmuririi, împiedicării, mai la urmă poate chiar suprimării desvoltării noastre naționale.

Solie au trimis Bulgarii la Budapesta, — și această solie nu este decât un răspuns la **avansurile** ce din pornire maghiară s'au făcut Bulgarilor, încă de pe timpul celor mai **cordiale** raporturi dintre Austro-Ungaria și România. — Solia aceasta îi arată pe Bulgari, negreșit, așa... **sinceri** cum sunt, — e un termen eufemic, — dar ni-i arată nouă, și pe unii și pe alții, ca pe niște rătăciți, a căror aducere la realitate și la poruncile bunului simț, ar putea să fie mai la urmă și un postulat al chiar intereselor europene.

Noi aceștia, cari trăim aci, între Maghiari și Bulgari, — și chiar dacă n'ar fi vorba decât numai despre noi Români, — suntem o bucată de neam și de pământ mult mai voluminoasă, decât ca un asemenea clește să ne poată, nu sfârâma, dar nici macar cuprinde.

Dacă un asemenea clește ar porni, realmente, să-și pună la probă rezistența lui față de noi, — nu poate încăpea nici o îndoială că ar plesni cleștele, înainte de a reuși să ne pricinuiască nouă cea mai mică strâmtoare.

Noi, slavă Domnului, ne-am făcut probele. Și dacă Bulgarii astăzi fac apel la nobilia națiune maghiară ca să ia dânsa apărarea iraților lor din Dobrogea românească, fiindcă dânsa, această națiune maghiară, e cea mai indicată să fie campioana drepturilor naționale ale tuturor popoarelor de pe pământ, — atunci le vom zice și noi acestor patrioți bulgari, cari ne asigură că n'ar dori nimic mai mult pentru conaționalii lor din Dobrogea românească, decât ceea ce au și de ce se bucură Români din țările Coroanei Stului Stefan, — le vom zice: Stați și voi o mie de ani acolo în acea Dobroge, păstrându-vă naționalitatea

voastră, — și pe urmă să veniți și să vă declarați mulțumiți cu bucurarea de atâtea drepturi, câte jinduiți astăzi Românilor din regatul Ungariei.

Dar este evident că Bulgarii, cu telegrama lor de **aman** la inimoșii lor amici maghiari, și în deosebi cu veninul din coadă al acelei telegramă, n'au urmărit decât o ieșire de viclenie, — însă de o viclenie primitivă, — împotriva Românilor. Certificat, dau Bulgarii Maghiarilor: La voi, Români se bucură de drepturi, de cari n'au parte Bulgarii în România. — Și acest certificat are să le servească Maghiarilor, — ... cred amicii lor Bulgari.

Ei bine, nu. Românul zice: Să fii șiret, dar să nu fii șiret prost. Bulgarii dela „Societatea dobrogeană”.. n'au urmat acest sfat, — poate nici n'au auzit de el.

Lumea cunoaște foarte bine, — și n'are să ia informații din corespondența dintre bunii amici bulgaro-maghiari, despre situația Românilor din Ungaria sau despre ceea ce Bulgarii din România. Incercările de inducere în eroare sau de mistificare, sunt zadarnice; — cine nu pricepe acest lucru reușește... să se facă de răs.

Dar nu de răs, ci de plâns vor rămânea, fără îndoială, aceia cari vor stărui și de aci înainte în sminteala combinației maghiaro-bulgare pentru a înăbuși, pentru a strivi, în ființa și în aspirațiile lor, neamuri puternice, neamuri viguroase, cari pot să se uite la asemenea încercări, pe buze cu zâmbetul unei superiorități netăgăduite, și mai ales conștiente.

CONGREGAȚIA ORDINARĂ DE PRIMĂVARĂ A COMITATULUI TÂRNAVELMICI. Onorați membrii români sunt rugați să se prezinte în număr complet la congregația ordinară de primăvară a comitatului nostru, precum și la consfătuirea prealabilă, cari se vor ținea în 25 Mai n. 1914. Prezidiul partidului național român din comitatul Târnavelmicilor.

„Binefaceri asupra Românilor de dincolo”. Sub acest titlu d. N. Iorga publică în „Neamul Românesc” următoarele:

„D. conte Tisza e un bărbat politic de forță.

inice și pline de șicană. Cât despre învățător „el ține totdeauna în mână o vergea cu care îi bate pe copii, afară de fiii jandarmului față de cari el e dulce ca mierea”.

Mai departe, o gravură ne arată doi copii alsacieni, un băiețel și o fetiță, privind de pe un deal, niște câmpii străbătute de vâlcele. Lângă ei se înalță monumentul comemorativ din Wissembourg în vârful căreia strălucește cocoșul galic. Cocoșul ține ciocul deschis și e gata să scoată un apel. În nori, e evocarea faimosului Vis al lui Détaillie. Artistul a pus tabloului următoarea legendă: „Cele din urmă raze ale soarelui pe asfințite vin să daurească mândrul cocoș de bronz; el pare a se însufleși și, la chemarea sa, am crede că vin fuga din fundul zării, escadroanele de soldați eroici”.

În altă parte, autorul amintește o frază a celebrei declarațiuni din Bordeaux. „Jurăm atât în numele nostru cât și în acela al copiilor noștri și descendenții lor, să revendicăm veșnic dreptul Alsacienilor și al Lorenilor de a rămâne membri ai națiunii franceze”.

Pe ultima pagină a lucrării lui, Hansi a scris următoarele cuvinte, asupra cărora se inverșunează mai cu osebire acuzarea: „De departe, un bubuit surd răsună în văzduh; este tunul din Bitche, unde manevrele necurmuate de noapte ține garnizoana trează; stăpânii noștri știu că,

ceea ce au cucerit cu ferul numai cu ferul se poate păstra. Câteodată un bubuit mai îndepărtat îi face ecou: el vine de dincolo de frontieră — căci Francezii veghiază și ei”.

Acuzarea.

În ce erau să se transforme, în ochii justiției germane, textul, gravurile și legendele lui Hansi? Mai întâi în indiciul unei tendințe care caută să înjosească Germania și pe Germanii în ochii Francezilor; apoi o ofensă publică institutorilor și jandarmilor. Și președintele tribunalului, rezumându-și opinia, a pretins: „*Mon Village* nu e o lucrare așa de inofensivă după cum s'ar crede. La sfârșitul cărții, autorul vorbește de tunul francez, al cărui bubuit îndepărtat se aude din satele alsaciene. Aceasta este grav. S'ar putea îndrepta aceasta prin împingerea la un război care ar aduce după sine alipirea Alsaciei-Lorene de Franța. Aceasta este o crimă care se poate pedepsi cu munca silnică”.

Procurorul în rechizitoriul său a fost și mai aprig:

— Hansi, a sutiut el, zugrăvește sub o lumină cu totul falsă sentimentul alsacian. El o face în scopul de a exercita o acțiune directă asupra șovinistilor. Pagina pe care înfățișează monumentul din Wissembourg și goana cuirasierilor este un strigăt de apel pentru ca esca-

Are concepții originale, statornicie în realizarea lor și curaj față de ori cine.

Căci uitați-vă numai ce joc de „libăcie” face dsa de o bucată de vreme.

Pentru ziare, — procese. Pentru „*dușmanii statului*”, cari afirmă prin fapte nația lor, — temniță ordinară. Pentru Români din regat, — ofense nemeritate. Pentru dreptul constituțional al băștinașilor Români, — legea electorale vitregă și prigonitoare.

Însă, ici și colo, abrogare de măsuri brutale, îngăduințe față de nedreptatea legală de până acum, făgăduieli de episcopate peratru câte un Mangra, câștigare de procese bisericesti.

„Concesii”, care, odată făcute, se și telegrafiază ziarelor din București, pe când cele de dincolo tac asupra însemnătății lor.

Înțelegeți scopul: dacă sunteți răi, vai de voi; iar, dacă sunteți buni, o, dragii moșului!

Răi, înseamnă Români îndărătnici; buni, înseamnă șovăelnici.

Și astea toate se fac la lumina zilei, cu pretenția de a fi socotite ca o mare și subtilă diplomatie, menită să realizeze paradisul maghiar la Ungaria.

Numai cât, domnule conte, badea Ion, as Valah cum e, cu cojocul lui întors pe dos și cu opinca lui imputită, e mai afurisit decât diplomația tuturor conșilor din toată Ungaria.

Crede-mă! O să vie vremea s'o vedem cu toții”.

Cercurile vieneze și mutarea maf ministror comun la Budapesta. „Information” din Viena scrie:

În anii din urmă s'a ridicat din partea Ungariei în repetite rânduri pretențiunea ca unul dintre ministerele comune să fie mutat la Budapesta și în scopul acesta se vorbește totdeauna despre ministerul comun de finanțe. Că coroana nu va permite mutarea ministerului de război o știe tot copilul, iar ministerul de externe nu poate fi mutat din Viena, pentru că atunci ar perde contactul cu reprezentanții statelor străine. Rămâne deci ministrul comun de finanțe, a cărui mutare ar fi posibilă în caz de necesitate. Dar cei din Ungaria să nu uite, că această nici decum nu e o afacere care se poate rezolvi unilateral numai între Coroană și Ungaria. Mutarea unei centrale din Viena la Budapesta e posibilă numai cu aprobarea Austriei, dar aceasta aprobare nu se va putea câștiga sau numai contra unor concesii foarte mari. Vor face bine cei din Budapesta să se lămurească asupra acestui lucru.

Trezirea Vienei din adorațiunea ei pentru contele Tisza. Ni se scrie din Viena: Cercurile vieneze încep să se trezească din adorațiunea exagerată ce o aveau pentru primul ministru

droanele franceze să detașeze Alsacia-Lorena de imperiul german. Hansi ne arată țara anexată ca gemând sub jugul prusian. Aceasta este contrar adevărului. Legislatorul german n'a căzut la nivelul barbarilor. Ceea ce ar voi autorul, e ca Franța să recâștige Alsacia-Lorena prin război. El strigă din toate puterile sale micilor francezi că Alsacia suferă și-și așteaptă libertorii. Făcând aceasta, el strică intereselor păcii și siguranței publice. *Mon Village* de natură a provoca revolta”.

Pledoariile.

Terminând, avocatul imperial reclamă împotriva humoristului alsacian aplicarea — o! ironie! — unui decret francez din 1848 care îi pedepsește pe toți aceia cari propagă spiritul de rebeliune ori contribuie să tulbure ordinea publică.

Teza avocatului lui Hansi înțelegeți de sigur că a fost alta: Opera lui Hansi nu constituie după el o campanie antigermană, ci un răspuns justificat la atacurile pangermanistilor în contra Alsacienilor.

Doi alți advocați au pledat pentru doi librari din Colmar cari au pus *Mon Village* în vinzare.

Ce spune Hansi.

La sfârșitul desbaterilor, Hansi făcu o scurtă declarațiune:

Stefan Tisza văzând în el, pe unul din
mari sprijinitori ai dualismului și din
cauza credea de necesar a-l întări cât
mult în situația lui. Contele Tisza își arată
fața lui adevărată, de care însă nici-
când nu mai sunt încântați adoratorii și prie-
rii din Viena. Deja procedura încalifică-
reii primului ministru prin care a încercat a-l
destitui pe d. Dr. A. Vaida în Viena imediat
după tratativele de împăcare cu România, bănu-
it de rusofilism, a atins foarte straniu cer-
curile politice din Viena.

Legăturile contelui Tisza cu procesele de
impotriiva Românilor — cari se știe că
sunt dintre doleanțele principale ale Româ-
niei — s'au redus sau chiar s'au sistat, au fost
cauzate prin știrea despre procedura pornită
impotriiva poetului român Octavian Goga.

Deja aceste foarte naturale nu mai e nici o
dubie că primul ministru contele Tisza se de-
cește și în altă privință ca „politician”. Se ara-
tă, că contele Tisza, admirat atât de mult
de conservatorii austrieci pentru pășirea lui
„moderat” — față de partidele opoziționale ma-
ghiare, n'a dus de fapt o luptă împotriva preten-
țiilor constituționale și militare ale opoziției,
ci a avut lipsă de comedia înscenată în par-
te din el și opoziție pentru ca să-și aco-
modeze văratele lui intențiuni și să seducă Vie-
na invocând impresia că „partidul național
maghiar” urmărește scopuri mai puțin șovine,
deci partidele opoziționale maghiare.

Contele Stefan Tisza luând însă o atitudine
impotriiva urcării salarelor ofițerilor, preten-
țiile ridicată de către ministerul de război di-
ca dorința moștenitorului de tron arhiducele
Franz Ferdinand, a dovedit numai că și ac-
tual guvern încearcă să pună piedeci desvol-
tării armatei comune. Spiritul adevărat a rămas
în schimb numai tactica. Opunerea
guvernului împotriva desvoltării arma-
teii se deosebește în esență de rezistența gă-
sită a opoziției maghiare. Ministrul de răz-
boi Krobatin văzându-și zădărnice propune-
rile sale privitor la reorganizarea și sporirea
armatei ofițeresc, atât de necesară pentru în-
tărirea armatei, și-a cerut dimisia, la dorința
contelui însă a rămas mai departe în fruntea
armatei de război.

Neo primului ministru ungar pare însă a fi
preludiul aducerii din nou în discuție a
problemei constituționale, cari au amărit în a-
ceste rânduri relațiile dintre Austria și Ungaria
și împedat consolidarea monarhiei. E foar-
de caracteristic faptul că în delegațiune s'a ri-
dicat din nou dorința pentru mutarea unui mini-
stru comun din Viena la Budapesta, dar și mai
de caracteristic e răspunsul în principiu aprobător
dat ministrul Bilinski privitor la aceasta.

Correspondentul d-voastră e informat din cea
mai bună sursă — că cu prilejul celor din urmă

Am scris *Mon Village*, zise el 1) pentru
ca să se constată că Alsacia-Lorena din zilele noastre nu
sunt la noi elemente de populațiune, indigenii și imi-
granții cari nu trăiesc în bună armonie; 3) pentru
ca să se afirme speranța în zile mai bune.

După o oră de deliberare, tribunalul revine
la sentința achitându-i pe cei doi librari și
declanșându-se incompetent în ce-l privește pe

Mon Village afirmă în substanță concluzia
că nu se poate să mărească nemulțămirea în lăuntrul
guvernului actual. El tinde, afară
de aceasta, să acrediteze în Franța părerea că
guvernul voește să redevină franceză. El con-
sideră deci o tentativă de separațiune violentă
dintre Alsacia-Lorena de imperiu. Aceasta este o
tendință de înaltă trădare de care e competente
tribunalul din Lipsca”.

Procurorul se ridică și cere arestarea ime-
diată a lui Hansi. Advocații protestează. Tribu-
nalul nu ține seama de ei și desenatorul e dat
în custodia jandarmilor prezenți la audiență.
Publicul se retrage consternat.

Raoul Sobatier.

consfătuiri dintre cele două guverne, s'au dis-
cutat, la inițiativa lui Tisza chestii constituțio-
niale cari sunt de o importanță cu mult mai ma-
re decât mutarea unui minister comun la Bu-
dapesta. Am fost asigurat că chestia apartinerii
de drept public a Bosniei și Hertegovinei n'a
fost numai accidental adusă în discuție de către
delegații Unguri. Se știe doar că Maghiarii de
mult ridică pretenții la Bosnia și Hertegovina în
baza unor drepturi afirmativ istorice, insistând
pentru **incorporarea fostului teritoriu de ocupa-
țiune la Ungaria**. Maghiarii au găsit de potrivit
momentul de față pentru a păși din nou pe te-
ren cu aceasta dorință a lor. În privința econo-
mică, precum și în privința unei ingerințe în afa-
cerile administrate, concurența dintre cele două
state ale monarhiei, e decisă de mult în favorul
Ungariei. Chiar și proiectele privitoare la con-
struirea căilor ferate în Bosnia sunt făcute în
interesul Maghiarilor. Maghiarii îndrănesc să
pretindă acum realizarea acestor proiecte, fiind
situația guvernului austriac slăbită prin incapa-
bilitatea de activitate a parlamentului austriac.
Mutarea ministerului comun de finanțe la Bu-
dapesta ar fi un pas spre incorporarea Bosniei
și Hertegovinei la Ungaria. Aceste sunt scopu-
rile politice ale contelui Tisza. — Austriacus.

Mangra la București.

— Ecouri. —

Arad, 22 Mai.

Strângem vr'o câteva ecouri asupra călă-
toriei și rostului de agent unguresc ale lui Man-
gra la București. Remarcăm mai ales declara-
țiile dlui I. Maniu publicate de un ziar ungu-
resc din Cluj și cele ale dlui Iacob Negruzzi,
fostul președinte al Academiei Române. Resta-
bilim apoi și unele adevăruri contestate de că-
tre satelitul vicarului, N. Regman-Păunaș, că-
ruia „Seara” lui Bogdan-Ciucești și I. Slavici
i-a publicat o scrisoare insolentă la adresa dlui
N. Iorga. În aceeași vreme înregistrăm că zia-
rele românești cari ne-au mai sosit, ca „Lumi-
na” din Craiova, „Dreptatea” și „Înainte” din
București, încă judecă după merit intrarea cu-
tețată a trădătorului în capitala României.

D. Dr. Iuliu Maniu despre Mangra.

Relativ la acea afirmație a lui Mangra, că de-
monstrațiile împotriva lui ar fi fost puse la cale de
comitetul național — d. Dr. Iuliu Maniu a decla-
rat unui colaborator al ziarului „Ujság” din Cluj
următoarele:

D. Iacob Negruzzi despre Mangra.

Intrebat de un redactor al ziarului „La Poli-
tique” despre excluderea lui Mangra dela Aca-
demie și despre impresiile pe cari le-a avut pe
urma purtării provocatoare a trădătorului, d.
Iacob Negruzzi, fostul președinte al Academiei
și cunoscutul scriitor, fiu al marelui Constantin
Negruzzi, a răspuns:

„După dreptate nu putem să vorbim de o
excludere, ori dacă folosim acest termen, atunci
excluderea nu este decât temporară, fiindcă
regulamentul Academiei nu dă dreptul mem-
brilor acestei adunări de a pronunța o excludere
definitivă. Spunând adevărul noi am luat nu-
mai o simplă măsură de ordine pentru a evita
inoirea incidentelor penibile de soiul acestuia,

înăsură pe care și interesatul a recunoscut-o de
fondată, fiindcă i s'a supus fără discuție.

Trebuie să vă spun că am fost stupefiat de
imposibilitatea cu care acest preot a acceptat
situația ce i s'a creat în cursul acestei ședințe.
Oricine, în locul lui, s'ar fi retras fără a pierde o
secundă, în fața unei manifestații atât de eloc-
vente. Două ceasuri întregi el a stat pe fotoliul
său afectând că nu remarcă sentimentele ce
deșteaptă în noi, pe cari atitudinea noastră le
dovedea atât de clar”.

Mangra la I. P. S. Sa Pimen al Moldovei.

Regman-Păunaș, secretarul lui Mangra, dă-
duse o desmintire știrea care spunea că Man-
gra n'a fost primit de către venerabilul Mitro-
polit al Moldovei, I. P. S. Sa Pimen. Iată ce zice
însă organul francez al partidului conservator-
democrat din România:

„Ajuns Mangra, de câteva zile la Bucu-
rești, una dintre primele vizite ale lui a fost la
I. P. S. Sa Pimen al Moldovei, la care s'a anun-
țat ca „un preot din Ungaria”. Pus în fața înal-
tului prelat și constatând că acesta nici măcar
nu-i întinde mâna, Mangra a zis: „Înalt Prea
sfințite poate că nu mă mai cunoașteți”. — „Eu
v'am cunoscut odată, a răspuns venerabilul mi-
tropolit, dar astăzi nu vă mai cunosc de loc”.

Vă să zică la aceasta se reduce vizita lui
Mangra la mitropolitul Moldovei. Așa înțele-
gem. Altfel de atitudine nici nu așteptam dela
distinsul arhieru pe care-l știm nu numai ca
pe unul dintre cei mai luminați, dar și ca pe unul
dintre cei mai naționaliști arhipăstori ai Româ-
niei. Desmintirea Păunașului mangrist n'are,
deci, nici o importanță.

Mangra provocatorul.

Tot în excelentul organ francez al partidului dlui
Tache Ionescu, despre care răspândise Mangra ve-
stea că-l aprobă, aflăm și următoarea informație:

„Se știe cum a ținut el (Mangra) cont de acest aviz
(de a nu merge la Academie) și se cunoaște și descăr-
carea de indignare pe care a provocat-o prezența lui.
Mai adaugăm apoi că un mare număr de persoane cari
trecură pe lângă Hotel Metropol (acolo sta Mangra)
în ziua scandalului și a doua zi a remarcat modul o-
stentativ cum sta la poartă având aerul că sfidează pe
trecători”.

Ziarele franceze despre incident.

Toate ziarele parisiene au luat notă despre călă-
toria trădătorului nostru, despre atitudinea energică
a Academiei, despre manifestația studenților și despre
discuția din delegații. „Le Figaro” care a sosit astăzi
la Arad are un articol mai lung, redând faptele exact
și constatând că acest incident este o nouă dovadă
despre răceala produsă în vremea din urmă între Ro-
mânia și Austro-Ungaria.

Examenele de scris-cetit.

Dări de seamă

dela bărbații noștri de încredere.

I.

Boțta, 19 Maiu 1914.

Onorabilă Reacțiune!

Referindu-mă la comunicatul partidului nostru
național, îmi iau voie a vă comunica următoarele:

Azi, în 19 Maiu a. c., s'a ținut examenul din
scris și cetit în cercul pretorial al Cisnădiei (com.
Sibiului) al cărui rezultat este următorul:

a) S'au prezentat 197 Români, dintre cari au
reușit 196. — Unul (1) respins fiind, cu mândrie
mi-a declarat, că la timpul său se va supune din
nou la examen.

b) S'au prezentat 70 Sași, cari toți au reușit.

Cu stimă

Ioan Druhora,
presbiter gr. or. rom.

Abuzuri.

In Radna au examinat 3 comisii. N'a fost che-
mat român însă numai la o comisie. La altă comisie
a examinat un învățător dela școala poporală de
stat fără să știe o iotă românește și un notar pen-
zionat, care mai rupea românească. La a 3-a comi-
sie au fost apoi profesorul de desen dela școala
comercială din Lipova (ordonanța ministerială
pretinde să fie luați în comisie cei din loc!!! N.

Red.) Notarul Kömives — el a dictat la examinații și Vă puteți închipui cu ce românească! A mai fost în comisie și un exactor (?) cercual. Pe învățătorul în pensiuie denumit de com. administrativă protopretorele l'a preterat, deși avea loc ca cel puțin unul să fie român din examinatori.

In Lipova a fost și mai bătătoare la ochi nerușinarea celor dela comitat. Au numit în comisie numai străini, căci pe notarul George Savici, sfetnicul protopretorelui Bolyos, nu-l putem lua de al nostru. Au preferit a denumi în comisie pe veterinarul (ordonanța ministerială spune apriat, că trebuie alese „puteri didactice! N. Red.) Fischer Jakab — deși nu dobitoace erau de examinat, ci Români, în a căror limbă nu știe afară de câteva vorbe, apoi pe alt jidan, profesor de limba franceză, de altfel cu purtare destul de loială, un avocat jidan, un profesor dela școala civilă și un scriitor dela pretură, neamț, care la examen și numărul anului tot nemțește, adică pe dos îl spune.

In o comisie veterinarul, în cealaltă avocatul jidan, care deși de 31—32 de ani e în practică nu și-a dat silință să învețe românește — (ordonanța ministerială spune apriat, că în comisie să fie aleși aceia cari știu limba poporului! Iată cum se execută în felix Hungaria „ordonanțele naționalităților”! N. R.) când în loc de „lenea” cetea „liēja”, în loc de „iar”, „ira” și alte bazaconii. Să miră el, că biata „nație” făcea ochi mari, când îi auzia expresiunea: „Ce? nu gata tu?” Sigur, că nu, căci n'a înțeles ce i-a dictat, ori jidovește ori în așa pocită limbă îi dictezi cuiva, ce nu înțelege, nu poate scrie. Păcat, că înțeleapta adm. n'a pus de examinator și pe al doilea veterinar, căci mai avem în Lipova unul.

Protopretorele numai pe degete și cu gesturi se înțelegea cu oamenii!

Avem trei învățători în funcțiune, vre-o câțiva în pensiuie. Nici unul n'a avut loc în comisie! De ce? (Vă spunem noi de ce. Bani statului, diurnele, sunt răsplata pentru „patrioți”. N. Red.)

N'a fost frântit nimenea, zic domnii examinatori, ce vă plângeți? Nu, da. Cum să trântești pe cineva, care știe mai bine acea carte, din care aveai să-l examinezi, decât tine dragă examinatorule. Nu e vorba de rezultatul examenului, ci de nerușinata neglijare a Românilor, cari singuri și numai singuri aveau loc în comisie, iar nu veterinarul, ori avocatul jidan.

B. H.

Răspunsuri.

C. Vereș, Sânmihal. — Intrebarea Dv este:

Sânmihal, 18 Maiu 1914.

Onor. Birou central!

Arad.

In comună la noi se află mai mulți bărbați, cari au împlinit 30 ani, au terminat 6 clase populare, însă în privința dării stau așa, că averea e pusă pe respectivul în cartea funduară, dar în comună e tot tatăl respectivului ca plătitor de dare, la avere însă au părinții numai dreptul de folosință (haszonélvezet) rog să binevoiți a mă informa ce-i de făcut în astfel de cazuri? Cum s'ar putea ajuta ca și aceștia să poată fi alegători?

Răspunsul nostru este:

Dacă aceștia pot câștiga certificat sau copie, nu li se cere decât 2 cor. dare directă, sau, meseriașilor, alte condiții. Atâta dare vor fi plătind ei? Dacă nu, atunci în cele mai multe cazuri desigur se vor putea folosi de punctul 4 din paragraf 5, al legii electorale, care spune: „Cel ce trăiește și ajută ca membru de familie, în gospodăria (mezei gazdaság) prăvălia sau întreprinderea altui alegător.... dela acesta nu se cere dare”. Chestia e, că acea rudenie, cu care trăiește împreună (paragraf 11 zice: „közös háztartás) să fie alegător. Dacă acela nu e alegător, atunci proprietarului pământului nu-i rămâne alta, decât ori să steargă dreptul de folosință, de pe o parte a pământului (câtă corespunde la dare directă de 2 cor.) ori să ceară dela primărie, ca darea să fie mutată pe el. **Notăm că darea de casă o poate plăti și proprietarul.** — In ori ce caz, să înaintați din partea celui cu drept de folosință o rugare către primărie, în care să declare că cedează folosința copilului (nu trebuie să se și facă de fapt asta!) și cere deci mutarea dării. E bine ca și copilul să iscălească rugarea, recunoscând că primește darea asupra lui.

A. P. Ianova. — In numerele de azi și ieri găsiți informațiile dorite, cu privire la examenul electoralei la școalelor de clasa 6-a.

Consistorul din Arad a dat sub nr. 207—1914 o circulară către oficiile parohiale, din care scoatem următoarele pasaje:

„...e îndatorat și directorul local (și cel didactic, unde

este) să asiste la examenul de clasa 6-a, chiar și dacă examenul respectiv s'ar ține în altă comună. (Când într-o școală se găsec numai 8 elevi, examenele se vor ține împreună cu altă școală. N. R.) La atari examene va lua parte și protopresbiterul tractual, eventual și câte un exnis special din partea consistorului. (Ce vor fi având consistoarele atât de grozav de lucru, de se vorbește numai per „eventual” de trimisii lor?? N. Red.)

Conducătorul oficiului parohial va avea să avizeze pe membrii comitetului, potându-i ca în număr complet să ia parte la examenul respectiv, ca ospitanți. Protopopul tractual va avea să raporteze consistorului!”

Ștutația ideală ar fi, mai e vorba, ca și partidul nostru să-și aibă comisarul său la examene, după cum dorim! Sperăm să vină și acele vremuri. Desigur și asta se ține de organizație. Până atunci adresați-vă bărbaților noștri de inimă.

D. V. I. Almaș. — La dările cari se aruncă după fașiune, e ușor. Fășionezi mai mult și atunci poți să atingi suma de 20 cor. Asupra modului cum să se facă urcarea benevolă a dării în alte cazuri, de pildă darea de pământ, vom consulta un specialist, și veți primi răspuns la vreme. Ne surprinde foarte plăcut avântul ce luați!

Vichentie Ivanuția, Z.-Naddș. — **Tine-te de ce ți-am spus când ai fost pe la noi. Preotul trebuie să vă dea documentele în toată regula, nu pe un petec de hârtie în batjocură ca cele ce ni-al trimis, și fără de nici o plată! Mai rugați-l odată; nu credem să fie răutate din partea dânsului. Bine știe doar, că legea XXVII 1913 paragraful 3 și 4 pedepsesc cu 1 an pușcărie (temnă ordinară) și 1000 cor. amendă, pe notarii, preoții, învățătorii, stăpânii, pe ori cine nu vrea să dea documentele de lipsă (fără plată!) pentru dovedirea dreptului de alegător!**

S. T. Cluj. — Broșurile despre legea electorală se pun în vânzare cu începerea săptămânci viitoare. Vorbirea dlui Dr. Aurel Lazar veți găsi-o în volumul, care va cuprinde întreg materialul procesului dela Sătmar, după notițe stenografice. Broșura despre tratativele cu guvernul e dată dlui Dr. Valer Branisce spre editare.

„Chestia învățământului și a învățătorilor” și „Luptele Naționale etc.” încă nu s'au terminat manuscrisele. Faceți colportaj prin oraș și prin sate. Nu există un mai frumos cerc de activitate pentru studențime, decât răspândirea cărții românești între săteni!!

D. I. D. Bolța. — Corespondențele de cari întrebați, nu au sosit la redacție! Mulțumite pentru raport.

Concertul „Reuniunii române de muzică” din Sibiu.

„Messa da Requiem” de G. Verdi.

Pauza, ce-a urmat după reprezentarea operei „Cavalleria rusticana”, a fost întreruptă de o nouă manifestare glorioasă. Deși mai târziu, reuniunea noastră a tipat să...

sonanțata aceea marcanta, care muzestrată cu o extraordinară sensibilitate, a creat un adevărat „dolce stil nuovo” indicând pentru urmașii săi drumuri necunoscute încă. Originea și caracterul național al operei sale o accentuează totdeauna cu cerbicie. Unui prieten, care constatase că fizionomia lui ar fi cam nemțească, îi răspunde cu convingere: „Vi pare che la mia fisionomia sia una d'un tedesco? Vi pare che sotto questo cielo e sotto questo sole avrai potuto scrivete il Tristano e la Trilogia? Siamo italiani, per Dio! in tutto, anche nella musica!”

Ceeace ni-l prezintă pe Verdi deosebit de simpatie, atât ca om, cât și ca artist de un geniu urias, este felul lui de a gândi, de a simți, de a lucra, urmărind pas de pas cărarea până unde frumseța eternă își revelează misterul ei și-l lămurește prin formele nepieritoare ale artei. Idealul acesta, pe care-l purta în suflet,

cerea forme largi, culisele par'că-l atriviau, și voia să se smulgă din cătușele materiale. Rădăstiei nizuințe de desrobire a fost „Messa da Requiem” care a rămas cel mai trainic monument închinării lui Alessandro Manzoni. Căci lucrarea artistică zicală nu este numai prinosul durerii unei inimă de un prieten, ci este un op de o seninătate înălțătoare și profund religioasă, înecă nu în alătura decât cele „Quattro pezzi sacri” ale lui Verdi, adânci bătrânețe de marele maestru. Asemănându-se „Stabat mater” de Rossini, „Messa da Requiem” impune prin o mai mare seriozitate de concepție și o mai mare bogăție a ideilor și a mijloacelor de expresie mare.

Reuniunea noastră de muzică stetea astfel în fața unei probleme destul de grele. Și orice om nepat trebuie, să recunoască ușor, că greutatea unei probleme rezolvite într-un mod cât se poate de satisfăcător constă dintr-un număr de persoane a fost de o ploare neobișnuită și a redat nu numai valoarea artistică a notelor, ci și intensitatea sentimentului, plătând până în cele mai ascunse taine ale compoziției.

Partiile de solo, cari constituie partea de lucru lucrării, au fost interpretate de dnele Vetaria Teanu și Lula Dörschlag-Gartner și dd. Ionel Crisăianu și Ionel Rădulescu, cu multă prestanță și căldură de exprimare. Dna Vetaria Triteanu e cunoscută la curi largi, și apreciată și în cercurile artistice din țară. Soprana sa volubil, de o intensitate mare cu seamă în notele de sus, a găsit fermecătoare soluții în „Offertorio” și în „Agnus Dei”, iar în „Agnus Dei” a atins înălțimi dramatice de cel mai înalt și vădit efect. In haina-i luminoasă, dantelată, dădea uneori iluzia unei ființe eterice și pline de viață pogorite pe pământ.

Dna Lula Dörschlag, elevă a conservatorilor din Colonia și Berlin a observat nu numai o corectitudine și o nuanțare fină. „Liber scriptus” și „Luce sunt dovezi vădite ale unei voci mlădioase pe care știu să fie stăpână.

Dl Ionel Crisăianu și Ionel Rădulescu sunt buni cântăreți. Baritonul dlui Crisăianu, care e și un mare temperament, se distinge nu atât prin intensitatea cântării, cât prin ușurinta de modulație și gentilețea. În „Liber scriptus” a stăpânit publicul ascultător prin dramatismul recitativului, cât și prin duioșia și găsia. D. Rădulescu adeseori e stăpân pe un cântec „bel canto”. Nu operează cu mijloace mari și tocmai din cauza aceasta dânsul e înaintea de un cântăreț de salon: ușor, liric, sentimental. Găsia sau nu supoartă izbucniri mari de orăstră, în parte în partiile estompate de surdină, e delicios.

Dar punctul de mijloc pe care se sprijinea, până cântării a fost bagheta tânărului dirigent Wallner. De o modestie exagerată și timid, el nu să stăpânească în fiecare moment corul și să stabilească între ele o linie largă de armonie, înțeles însuși opera lui Verdi și a știut s'o facă mai și altora. Iar acesta e un mare merit...

Tinem să observăm următoarele! La o viitoare interpretare să se ia seamă ca alăturile și instruirea de lemn să fie întărite. Asemenea și cvartetul de vînturi. Totodată sperăm că cele 125 de tacte cari lor în introducerea dela fuga finală „Liberate me”, nu mai fi omise. Astfel de eliminări arbitrare jignesc memoria compozitorului și disproporționează compoziția fugii care este și rămâne totdeauna unul dintre cele mai severe genuri ale formei muzicale...

După concert a urmat un banchet în sălile de „Boulevard”. D. asesor Triteanu, președinte al reuniunii” a deschis seria de vorbiri, toastând pentru bria activi ai acestei reuniuni și zăgrăvind pentru cari au fost de întâmpinat. Dânsul a ținut și să tinueze cu deosebire că li se cuvine laudă acelor vechi ai reuniunii, cari și în trecut au luptat pentru înaintarea culturii noastre muzicale și și acum adus cu dragă inimă sprijinul lor.

Dl Dr. I. Broșu, luând după aceea cuvântul, în reasumat următoarele: „Numele lui Verdi, e un legat de opere neperitoare; autorul Traviatei și al altor, a trecut de mult peste frontierele Italiei, peste ghetosi, ce păzesc parecă întocmai ca niște urici periti de zăpezi eterne, cerul albastru și parfumul lui pământ binecuvântat de Dumnezeu, cu toate că... Filosoful Platon, a dat o minunată definiție a naturii muzicii: „Muzica”, spune el, nu trebuie să se facă după plăcerea pe care o produce, și nici nu trebuie să se facă după voința celui care o produce, ci după natura muzicii, care are ca obiect numai plăcerea ei aceea, care cuprinde în sine asemănarea frumoză. Acesta înseamnă dnelor și d-lor, că muzica, din punctul de vedere al artei, e o imitație a naturii și se ajunge perfecțiunea ei cea mai înaltă...”

dele este în stare să reprezinte imaginea naturii celei mai frumoase posibile. Plăcerea, este o chestie de gust, se schimbă împreună cu timpul, cu oamenii, și cu circumstanțele; ea nu poate fi confundată cu „frumosul”, deoarece „frumosul” este numai unul și același pretutindeni, și există necondiționat de nimica. Dintre toate instituțiile, ce servesc la purificarea sufletului omenesc, la alungarea suferințelor și disonanțelor vieții, la înstăpânirea virtuții, — și lucrul acesta țin să-l accentuez cu deosebire, — este muzica acel factor, care ocupă primul loc, tocmai prin imitarea cea mai desăvârșită a frumosului și-a idealului. „Messa da Requiem” intruște, mi se pare, pe deplin, toate condițiile, pentru a fi așezată în galeria strălucitoare din acel palat al artelor, pe frontispiciul cărui se află scris, în litere mari, un singur cuvânt: „frumosul”. Imi stă la dispoziție un lux de argumente, pentru a vă convinge despre adevărul afirmațiilor mele. Dar nu vreau să fac comentariu al acestei muzici divine. Cel mai desăvârșit comentariu, este acela, care s'a plămădit de sine în inimile d-voastre: este seriozitatea, cu care ați urmărit spectacolul „Dies irae”; evlavia cu care ați ascultat cântăciunile mișcătoare din „Offertorium”; seninătatea, care va umplu inimile dela cele dintâi sbucniri din „Sanctus”, și lacrimile, ce le-ați vărsat, în taină, în fața sfâșietoarelor lamentații din „Lacrymosa”, căci ceea ce porcede din inimă, trebuie să pătrundă, și să miște inimile!

Dați-mi deci voie, ca în numele d-voastră al tuturor, să exprim sentimentele de profundă recunoștință, ce ne străbat, pentru înalta plăcere estetică probată în cursul acestei sărbători și jumătate, d-nelor și d-nilor cari au susținut cu atâta virtuozitate partile de „solo”. Închin, deci păcatul meu, în cinstea solistilor, cari și-au dat prețiosul concurs, venind cu dragoste și însuflețire, de departe în mijlocul nostru dd. I. Crișian și I. Rădulescu; în sănătatea dnei Lula Dörschlag-Gartner; și în speșă, închin paharul meu în sănătatea dnei Veturia Trișanu, căreia, trebuie s'o declar, îi revine o însemnată parte din reușita splendidă a concertului nostru de azi și care, atât aici între noi, cât și în străinătate, aduce onoare, prin glasul ei fermecător, geniului muzical al neamului nostru, purtând mândria doinelor românești, de pe tărâmurii Murășului cu apele tulburi, până la departe, la obârșile Dunării albastre în Germania, la Bayreuth!

Toastul dlui Dr. Broșu, a fost intrerupt și acoperit cu un ropot furtunos de aplauze.

În fine dl Dr. O. Ghibu și dl secretar consistorial Dr. O. Proca, în cuvinte scurte, aduc laudă și mulțumiri dirigentului R. Wallner, cărui din partea coriștilor i s'a oferit ca amintire un frumos ciorneț în aur pentru încusința cu care a știut reliefa minunatele frumoși ale Requiemului, și comitetului „Reuniunii”, în to special dlui prof. A. Crișian, pentru zelul și însuflețirea ce-a dovedit-o în postul de secretar al „Reuniunii”, pe care-l ocupă. Banchetul s'a sfârșit în cea mai senină dispoziție după miezul nopții.

Sallust.

Contele *Dessewly Aurel* vorbind despre politica internă atacă guvernul. După *Ștefan Ambrozi* ia cuvântul contele *Iuliu Károlyi* și atacă guvernul în legătură cu declarația ministrului *Iankovich*, făcută în camera deputaților, că limba ar avea pentru cultură o importanță numai de a doua mână.

Contele *Ștefan Tisza* îi răspunde că guvernul nu se gândește la scoaterea limbii maghiare din școlile de stat, ci vrea numai ca să dea posibilitatea copiilor nemaghiari să învețe în limba lor să scrie și să citească unguerește.

Abatele *Takács* urgitează autonomia catolică și cere lămuriri privitor la reforma școlilor medii.

Contele *Iosif Majláth* își exprimă părerea de rău că proiectul de colonizare al fostului ministru de agricultură *Darányi*, n'a fost ridicat la valoare de lege.

După o pauză de 2 ore redeschizându-se ședința, *Adolf Ulmann* vorbește în afacerile comerciale cu termen fix și urgitează reforma legii comerciale.

Episcopul *Gherlei II. Sa Vasile Hossu* protestează împotriva afirmației că numai în institutul de pedagogie din *Gherla* s'ar învăța unguerește.

Pedagogia diecesei lui nu e nici mai bună nici mai rea decât celelalte. Oratorul spune că Românii sunt recunoscători pentru ordinațiunile din urmă ale ministrului de instrucție privitor la limba de catchizare și accentuiază importanța și urgența emiterii de ordonanțe în această direcție.

Contele *Ștefan Tisza* răspunzând antevorbitorilor spune că situația financiară a țării deși e rea, dar nu e așa de rea cum o prezintă opoziția. Creditul țării e încă mare și guvernul îl va întări prin investiții economice. Imprumuturile sunt reclamate mai cu seamă de necesitățile militare. În curând se va reforma și legea privitor la instituțiunea de bursă. Privitor la autonomia catolică, primul ministru ar dori să ajungă realizarea acesteia. Contele *Tisza* atacă opoziția pentru atitudinea ei. Contele *Hadik* îi răspunde și spune că guvernul actual a introdus numai dictatura militară.

Vorbesc încă primatele *Csernoch*, ministrul *Balogh*, *Teleszky*, *Ghillány* și *Iankovich*. Acesta din urmă spune că totdeauna va sprijini școlile confessionale. Privitor la reforma școlilor medii anunță că va face încercare cu un nou sistem de școli medii, luând ca pildă școlile din străinătate.

Contele *Tisza* vorbește în chestie personală, declarând că și pe timpul guvernului *Széll* a avut aceleași principii, cari le profesază azi.

Camera votând atât în general cât și în special bugetul ședința se termină la 7 și jumătate.

Delegațiunea austriacă.

Budapesta. — În ședința plenară de azi a delegațiunei austriace primul ministru *Stürggh* a răspuns la interpeleția ce i s'a adresat în chestia de spionj *Svhiva*. La desbaterea bugetului ministrului de externe după *Klofac*, a luat cuvântul delegatul *Wagner*, care a declarat că nu crede că România e perdită pentru tripla alianță. Situația în Balcani pentru Austro-Ungaria nu e nefavorabilă, dacă România și Bulgaria nu e contra ei.

Au vorbit încă delegații *Kramer* și *Lewiczky*, acesta din urmă cerând un tratament mai bun pentru Rutenii din Ungaria.

Efectele călătoriei lui Mangra la București.

București. — Ziarele de aici scriu că ministrul de interne ungar a detras din nou debitul poștal ziarelor românești, a căror liberă trecere în Ungaria a permis-o cu câteva luni mai înainte prin o ordonanță. Totodată guvernul ungar a dat ordin de a opri intrarea în Ungaria a dramei dlui *Zaharie Bărsan*: „Se face ziua”.

Inaugurarea palatului „Fundatiunei Carol I”.

București. — Azi a fost inaugurat palatul „Fundatiunei Carol I”.

Sfintirea drapelului pentru noile unități ale armatei române.

București. — Azi a avut loc în palatul regal sfintirea drapelului celor 30 de batalioane noi înființate.

Un nou acord mediteran între Anglia, Franța și Italia.

Roma. — Ziarul „Corriere d'Italia” asigură că între guvernele din Londra, Paris și Roma se urmează de câțiva timp cu succes unele tratative în vederea unui acord definitiv asupra acțiunii politice a celor trei puteri în respectivele zone coloniale din nordul Africii.

În ceea ce privește acest nou acord franco-italian, ziarul „Giornale d'Italia” scrie:

Cu luarea orașului *Tuza*, de către trupele franceze, legându-se drumurile din Marocco cu cele din Algeria, se va încheia, foarte probabil, perioada marilor operațiuni militare, spre a se pune la cale alcătuirea interioară a protectoratului.

Trei națiuni latine — Franța, Spania și Italia una alături ce cealaltă — lucrează în același timp la redoptarea acelei Africe-romane care până mai ieri zăcea părăginită și sărăcită de zece veacuri de sălbătăcie, de sânge și de jaf și care ajunsese a fi o amenințare neconținută pentru libertatea mărilor și a comerțului.

Mântuirea Africii latine va fi una din operele cele mai mărețe ce le va vedea secolul al XX-lea.

E firesc că în această operă mântuitoare cele trei mari popoare mediterane să lucreze mână în mână.

În fața acestui spectacol mai este cineva care să proclame decăderea popoarelor latine? (A. T. I.)

Intrevederea țarului cu regele României.

Petersburg. — Intre țar și regele României va avea loc în curând o întrevedere, probabil în 14 Iunie în Constanța.

Petersburg. — Ministrul de externe *Sasanov* își va rosti în zilele apropiate expozeul în Duminică și în care va anunța întrevederea țarului cu regele Carol pe teritoriul României.

București. — Presa de aici protestează împotriva unei eventuale întrevederi a regelui Carol cu țarul Rusiei în Chișinău cu prilejul desvălirii monumentului țarului *Alexandru II*, accentuând că aceasta întrevedere ar fi o înjosire pentru poporul român, răpindu-se Basarabia dela România chiar sub acest țar.

București. — După cum se anunță mai nou țarul Rusiei va sosi în 11 Iunie la București.

Kossuth în agonie.

Budapesta. — *Francisc Kossuth se află în agonie. Catastrofa se așteaptă în ori ce moment. La orele 11 și jumătate din noapte, bolnavul zace apatic și fără simțiri.*

Turghan Pașa a plecat la Durazzo.

Viena. — Primul ministru albanez *Turghan Pașa* a plecat azi seara la orele 7 cu trenul la *Triest*, de unde se va duce cu vaporul la *Durazzo*. *Turghan Pașa* a renunțat să mai viziteze *Berlinul* și *Petersburgul* la dorința expresă a domnitorului *Wilhelm*.

Situația în Albania.

Roma. — După știrile mai nouă sosite din Albania *Arif Aikmet Bey* a intrat azi în fruntea țărănilor răsculați în *Tirana*.

Amsterdam. — Guvernul țărilor de jos a fost încunostințat de ofiterii săi din Albania că răscoala înscenată de mohamedanii fanatici e în nădușită. În *Durazzo* e deplină liniște. Domnitorul *Wilhelm* a voit să-l ducă pe *Esad* în fața tribunalului militar, dar la sfatul ofiterilor domnitorul la agrățiat pe fostul său ministru de războiu.

Berlin. — „Lokalanzeiger” e informat că toate puterile au hotărât ca pe lângă trupele austro-ungare și italiene debarcate, fiecare putere să trimeată un detașament de soldați la *Durazzo*. Aceste măsuri însă nici dec în nu au caracterul intervențiunei armate internaționale.

Roma. — Cruciașorul „*San Georges*” și alte vase de războiu au fost trimise în apele albaneze. „*Corriera dela Serra*” e informată că din flota de sub conducerea ducelui *Abruzior* va pleca de asemenea în apele albaneze vasele „*Tripolis*” și „*Iris*”.

Știrile zilei.

Sedința camerei magnaților.

Budapesta. — Camera magnaților în ședința de azi a votat, după interpeleția contelui *Ioan Hadik* în chestia duelului *Rakovszky-Tisza* și răspunsul ministrul de honvezi *Haza Samu*, fără nici o discuție proiectele despre împărțirea cercurilor doctorale, înființarea fondului de pensuni regnișolar pentru notarii cercuali și despre oprirea emigrării celor obligați la serviciul militar.

La desbaterea bugetului de stat pe anul 1914 — după primul orator contele *Robert Zselénszky* se plinge, că opoziția a accentuat cu drept, că în țările locuite de naționalități averite Maghiarilor și în posesia naționalităților. Pentru împiedecarea acesteia, spune, ar trebui înăsprite măsurile privitoare la fideicomise și ține de necesar ca și din proprietățile mici, dacă și acele sunt îngreunate, să se facă fideicomise.

Corecte (propise) pentru examene, dic-tando și caligrafie. 100 bucăți

Cor. 1 20. Pentru porto să se adauge separat 30 fl.

Aviz școlar — **Iskolai értesítő**

legat à 30 fl. bucata.

De vânzare la: **Librăria „Concordia”, Arad, Deák-Ferencz 20.**

INFORMAȚIUNI.

Essad Pașa.

Arad, 22 Mai.

Neamul șkipetar e un popor de politicieni. Abia de curând atinși de vântul civilizației moderne, Albanezilor nu prea le convenia să renunțe la legile lor convenționale, făurite în vremuri patriarhale. Casele lor înconjurate cu ziduri mari ca niște cetăți, au rămas acum cu porțile zăvorite dinaintea crainicului care le-a adus porunca „mbret”-ului (împăratului) să plătească dare, să-și dea copiii la școală și flăcăii la armată. Ei știau că n-au să plătească dare nimănui, copiii să și-i crească acasă, să poarte iatagane și pistoale la chimir și o pușcă împodobită, iar când li se face nedreptate să o răsbune singuri până-n a șaptea generație. Numai acela putea să poruncească peste ei, care era mai crud, mai isteț, mai șiret decât ceilalți.

Și Essad pașa e tipul acestui politician albanez încarnat. Originar din inima Albaniei (Tirana), unde are moșii întinse și familie mare care formează puternicul trib Toptani — pe timpul dominației turcești a jurat credință sultanului. În Constantinopol era considerat pe lângă sublima poartă ca un fel de reprezentant autorizat al Albanezilor, până când au venit tinerii turci, cari l-au dat afară. Dar când norii au început să se concentreze împrejurul semilunei, atunci marele vizir l-a rechemat pe Essad pașa, i-a dat rangul de general și l-a numit guvernor civil al orașului Scutari.

Aci tinerii turci făcuseră fortificații puternice și numiră comandant militar pe neînfrântul Hassan Riza pașa. Și într-o bună zi Balcanii au început să răsună de șgomotul armelor; sub coasta muntelui Tarabos s'au ivit ostașii spătoși și dârji ai regelui Nichita. Eroul Hassan Riza i-a respins luni dearândul; pe el îl atacaseră mai întâi și el a rămas neînfrânt mai în urmă. Căzuse Adrianopolul, Ianina, numai Scutari nu voia să se predea.

Atunci a început să țese intrigi guvernorul civil, Essad pașa, s'a înțeles pe sub mână cu regele Trnavorților, a revoltat pe soldații albanezi, l-a asasinat pe eroul Hassan Riza, a părăsit cetatea cu toți soldații înarmați și s'a proclamat rege al Albaniei. Dar albanezii catolici instigați nu voiau să se supună unui domnitor mahomedan; țara nouă a început să se frământa iarăș. Atunci intervin țerile interesate și cu aur lucitor și sunător îl conving pe Essad că trebuie să asculte de cei din Roma și din Viena. Și Essad a simulat că-i ascultă.

Când apoi Europa la recomandăția înțeleptului suveran al României se învoiește ca tronul Albaniei să-l ocupe principele de Wied — Essad pașa călătorește cu o delegațiune pe la toate curțile marilor puteri, pe tot locul e primit și decorat. În cele din urmă ajunge la Neuwied și îi joară credință noului domnitor.

Noul domnitor are încredere în el, ori numai se preface. Îl numește ministru de interne și ministru de război, dar totodată — la sfatul celorlalți sfetnici ai săi — îi urmărește cu atențiune toată mișcarea. Și zilele trecute s'a convins pe deplin că Essad pașa nu-l poate suferi pe stăpânul său, nu se poate împăca cu gândul că și el mai trebuie să se supună cuiva — și a încredinat poporul să se revolte. Iar domnitorul într-o bună dimineață l-a arestat și îndepărtat din noua capitală pe ministrul său, cel mai șiret politician din noua țară.

Acum Essad pașa e un expulzat, un om înfrânt pentru totdeauna, căci șkipetarii nu vor mai primi printre ei pe un învins. Iar domnitorul Wilhelm de azi înainte e cu adevărat șeful triburilor albaneze, căci a dovedit că e energetic, tare și prin aceasta a câștigat respectul poporului său neastâmpărat.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme uscată cu ridicarea temperaturii. Prognostic telegrafic: vreme uscată.

Temperatura la amiazi a fost: 18.4 C.

Trei învățători români șicanati. Aflăm că la propunerea inspectorului regesc de școale din Timișoara, Kurucz Gyula, comisia administrativă a comitatului Timiș a ordonat cercetare disciplinară împotriva învățătorilor Eftimie Crașovan din Jebel, Filip Doboș din Becicherecul-mic și Ioan Giuchici din Jadani, pe motiv că n'au dovedit în școală spor suficient din limba maghiară.

Asta inseamnă, după promisiunile lui Tisza, că în viitor legea școlară apponyiană va fi apli-

cată în mod mai echitabil față de școlile și învățătorii Românilor.

Din Orăștie, ieri, în 21 Maiu, s'a constituit comitetul organizator sub presidenția dlui Dr. Aurel Vlad pentru primirea clubului sportiv ardelean din 31 Mai curent. S'a destinat locul în „Prund” în capul orașului cătră gară și s'a dat în întreprindere aranjarea cu bănci, baracă etc. La concurs vor lua parte peste 60 sportivi români din Cluj, Arad și Pesta. Vor sosi Sâmbătă seara în 30 Mai c. În parte mare vor fi încvartirați pe la familii. Duminecă înainte de amiazi vor fi mai mult încercări și jocuri de probă, — spectacolul adevărat se începe la 3 ore d. a. și durează până către seară. După întrecere se vor distribui premii. În decursul jocurilor va cânta muzica militară din loc. Seara va fi petrecere cu joc în sala dela Hotel central. Pentru întreaga afacere începe acum a se arăta interes deosebit aci și în jur.

Reuniunea de cântări din Orăștie din bună vreme plănuișe să dea în 31 Mai concert în Alba-lulia. În urma împrejurării că în acea zi va fi clubul sportiv aci, reuniunea a renunțat la acel plan. În decursul lunii iunie însă vom avea totuși un plăcut eveniment artistic. Doamna Lucia Cosma, va da aci pe la mijlocul lui iunie un concert împreună cu tenorul Ionel Rădulescu, la care va contribui și Reuniunea de cântări cu două puncte în program.

Atât despre concursul de scrimă etc al clubului sportiv, cât și despre concertul amintit în curând se vor publica programe detaliate.

Mari serbări culturale în Oradea-mare. Ni se scrie: A doua zi de Rosalii Oradea-mare va fi centrul unor mari și impunătoare manifestațiuni românești. După serviciul divin la ora 11 a. m. se va ținea în sala festivă a preparandiei gr. cat. din loc adunarea de reorganizare a despărțământului Orădan al Astei. După cum sunt informat se va lansa un convocator către toți intelectualii aparținători despărțământului Orădan, îndemnându-i să participe la reînvierea Astei în Bihor. Faptul acesta e cu atât mai îmbucurător, cu cât știm că de patru ani nu s'a dezvoltat nici o activitate tocmai acolo unde lipsa e mai mare și unde Astra are un ogor întins de sămănat și cultivat. Avem toată nădejdea că pe viitor conducătorii destinelor noastre nu vor mai lăsa o instituție ca aceasta pradă somnulenței și ca Analele Transilvaniei să înregistreze la rubrica activitate ani de-a rândul sfioasă: 0 (zero).

După amiazi la orele 5 damele române vor pune peatra fundamentală a „Reuniunii femeilor bihorene” într-o adunare de constituire la băile Püspökfürdő. S'a scris de multeori și prin coloanele ziarului nostru și s'a agitat mult pentru organizarea femeilor din Bihor, dar de atâtea ori glasul modest al onora a rămas fără răsunet, amuțind în arhiva jurnalelor. Iată însă că glasul vremii scutură nepăsarea, iată, că energia și voința fermă a unor dame cu inimă adevărată românească intruchipează una dintre cele mai vechi și mai ardente dorinți și trebuințe ale noastre. Trebuie să admirăm și să salutăm ținuta nobilă și demnă a acestor doamne, cari urmând pilda surorilor lor azi mâne vor înștiința pe Mama tuturor Reuniunilor — că nu peste mult pe plaiurile frumoase și senine ale Bihorului i s'a născut o nouă fiică, care pătrunsă de povețele ei părintești în curînd va putea zbura la sânul ei ducându-i salutul cald al leagănului în care s'a născut și sărutul dulce de fiică iubitoare.

Adunarea de constituire se va ținea în sala cea mare a restaurantului dela băile Püspökfürdő, — unde vor participa toate damele române din Bihor ca să înghebeze frageda reuniune. E de dorit și se impune tuturor femeilor române din Bihor ca în ziua aceea să vină pe câteva ore — pentru că e vorba de interesul lor, de reputațiunea lor și de fetele lor. Credem, că de astădată nu ne vom înșela în așteptări și vom putea înregistra participarea în număr cât mai mare a damelor bihorene la această adunare a lor.

După terminarea acestei ședințe reuniunea de cântări „Hilaria” va aranja un concert urmat de dans tot la băile Püspök. Programul select și bo-

gat ce se studiază cu multă însufleșire din partea coristelor și coriștilor îl vom publica într'un număr proxim al nostru; atâtea însă pot trada, că solo-ul de sopran din preafrumoasa baladă „Brumărelul” de I. Mureșan va fi cântat de una dintre cele mai apreciate și distinse cântărețe ale Bihorului.

După concert urmează dans până 'n zori, când un tren special va sta la dispoziția oaspeților pentru reîntoarcere. Tot pentru comoditatea publicului, comitetul aranjator se va îngriji, ca plecarea acestui tren să se facă așa, ca la gara Velenței să se întâlnească cu trenul ce merge spre Beluș și cu cel de Cluj.

Sperăm că ziua de 8 Iunie o vom putea eterniza pe una dintre paginile cele mai luminoase ale anurilor dezvoltării noastre culturale și naționale — „Vigil”.

Sosirea suveranilor români în București. Mercuri seara la ora 7 și 8 minute a sosit în gara de Nord trenul regal care aducea pe M.M. LL. regele și regina și pe principii Ferdinand, Nicolae și principesa Mărioara din călătoria făcută pe Dunăre.

În întimpinarea suveranilor au eșit în gara de Nord domnii miniștri I. I. C. Brătianu; V. Morțun; Em. Porumbaru; V. Antonescu; Al. Constantinescu; Al. Radovici; dnii generali Cottescu comandantul corpului II de armată; Robescu, mareșalul Curței princiare; col. Baranga; lt.-col. Angheliescu, Negrea și Costescu aghiotanți regali; col. Boboc comandantul pieței; Principele Barbu Știrbey; d-na Mavrod, d-nă de onoare; Corbescu prefectul Capitalei; Cantunari, director și inspectorii Rafael și Veltz.

Cu 5 minute înainte de sosirea trenului regal au venit în gară A. S. R. principesa Maria și A. S. R. principele Carol.

Pe peronul gărei care era foarte frumos pevoazat cu drapele tricolore, s'a permis studenților și profesorilor Turci, cari se află în excursiune în capitală să asiste de asemenea la sosirea Suveranilor.

Profesorii turci și anume d-nii Djelaeddin-bey, decanul baroului din Constantinopol și șeful excursioniștilor; Seid Hachim consilier de stat; Diran Yerganian profesor de drept penal la facultatea de drept din Constantinopol; Dr. Assoff profesor la clinica ginecologică, la facultatea de medicină; Dr. M. Niazi profesor de botanică la facultatea de știință și Orkhan Selaheddin, s'au înșirat în fruntea studenților.

Până la sosirea trenului regal, domnii I. I. C. Brătianu, V. Morțun, și Em. Porumbaru au stat de vorbă cu oaspeții Turci cari au ținut să mulțumească d-lor miniștri pentru călduroasa primire care li s'a făcut pretutindeni în țară.

La sosirea trenului regal, M. S. regele sa coborît cel dintâi, aclamat de frenetice urale din partea studenților cari în acelaș timp cântau și imnul regal.

După M. S. regele s'au coborît M. S. regina, principele Ferdinand, principesa Mărioara, principele Nicolae, d-na Poenaru, general Berlescu, general Mavrocordat, general Peticari, principele Știrbey, Al. Cottescu, directorul general al C. F. R.; Dragu subdirector, Niculescu Dobanțu, maior Manu și I. Panătescu.

M. S. regele după ce a îmbrățișat pe principele Carol și a salutat pe domnii miniștri, s'a îndreptat spre grupul în care se aflau profesorii turci cu cari a stat vre-o 10 minute de vorbă, interesându-se de voiajul ce l-au făcut în țară și impresiunile lor.

D. Djelaeddin-bey, decanul baroului din Constantinopol a mulțumit călduros M. S. pentru primirea ce li s'a făcut și pentru marea onoare și interesul ce l-a arătat suveranul pentru persoanele lor.

În urmă M. S. regele a trecut în salonul regal unde s'a întreținut cu persoanele găsite în întimpinarea Sa.

Un sfert de oră mai târziu, M. S. care arăta foarte bine dispus, împreună cu M. S. regina au părăsit gara de Nord îndreptându-se spre palatul regal.

A. S. R. principesa Maria și principesa Mărioara și A. S. R. principele Ferdinand cu principele Carol și Nicolae, au urmat în alte două automobile, îndreptându-se drept spre palatul Cotroceni.

Pe străzi publicul numeros care aștepta înmărmurirea Suveranilor și principilor a întâmpinat pe M.M. Lor cu călduroase urale.

În momentul intrării în palat a automobilului garda a prezentat arma iar muzica a înmărmurit înmărmurirea regală.

Străzile centrale a Bucureștiului au fost frumoz pavoazate cu drapele.

Societatea Scriitorilor Români. Ni se scrie din București: „Societatea scriitorilor români”, de sub conducerea dlui George Diamandi, directorul general al editurii, pregătește pentru zilele de 9, 10 și 11 Mai, a. c., mari serbări populare în parcul Carol I (Expoziție).

Pe serbări vor constitui una din cele mai frumoase manifestări culturale românești la cari vor participa toți scriitorii noștri de valoare.

În zilele romane și în pavilionul regal, poezii și cântecuri noștri de seamă vor ceti din operele lor. Arhiva Teatrului Național vor juca Curcanii de Ventura, o nouă neamului și noua și admirabila dramă națională „Se face ziuă”, de Zaharia Bârsan, care dacă va putea reprezenta pe scena primului nostru teatru din cauza intervenției insolente și nechibzuite a ministrului străin, va putea fi văzută de zeci de mii de oameni în parcul în care s'au întâlnit în timpul Expoziției din 1906, Români de pretutindeni.

Societățile corale, se vor lua la întrecere pentru a cânta doina și cântecul românesc sunt cele mai frumoase din lume, pe când Călușerii noștri vor arăta că lipsit de grație e Tango-ul modern, pe lângă „Șarba”, „Sârba” și „Bătuta” românească.

Se prevede că aceste serbări organizate de societatea scriitorilor români vor fi cele mai înălțătoare pe care au avut loc vre-odată în România și în vederea căreia se fac pregătiri extraordinare.

În parcul Carol I se începe de dimineața până seara și se crede că până la 9 Mai, frumosul parc dela Filaret va fi un adevărat paradis. Totul se repară, se reînnoiește, se înfrumusețează, waterschutul așa de plăcut vizitatorilor expoziției din 1906 va fi pus din nou în stare de funcție, iar parcul va fi luminat feerie, ca și în poezia „Două muzici militare și o orhestră națională vor avea permanentă în timpul celor trei zile, iar la 11 Mai va avea mare bal popular va da prilej tuturilor să se și să se înveselească până după miezul nopții.

Și scriitorii noștri cari răspândesc cu atâta generozitate comorile lor sufletești, cari ne mângâie, ne înalță și ne înalță cu cântecile și scrierile lor, ne înalță și de data asta în zilele de 9, 10 și 11 Mai sărbătorile de bucurie, de înălțare sufletească și de fe-

Țăran român osândit pentru agitație. Țăranul Petru Cuștean din Nușfalău a fost condamnat la 8 zile temniță și 20 cor. amendă în bani motivat că în anul trecut a ținut o vorbire „agitată” în cârciuma jidancei Hermin Mák Avrig, zicând, între altele, că dacă primarul va iscăli contractul între comuna Avrig și banca altruistă, atunci merită ca oame-

ni să-l jupoae.

Creșterea de apel din Cluj a urcat pedeapsa la șase ani o lună temniță și 100 coroane amendă.

Lupta românească în comitatul Turda-Arieș. A. c. s'a ținut în comitatul Turda-Arieș congresul de primăvară. De față au fost aproape 100 membrii români, dintre cari a vorbit dl N. Popa în chestia școalelor noastre, dl Dr. Ioan Popa asupra stării economice și sanitare și dl Valeriu Moldovan în chestia legii electorale. Peste adresa societății EMKE s'a trecut în ordinea zilei; congregația recunoaște partidul național român și votează încredere guvernului pentru acțiunea sa relativ la rezolvirea problemei de naționalitate.

În președinția congregației membrii români au intrat ca să discute privitor la organizarea partidului național din comitat. S'a hotărât să se facă mai multor adunări populare, la cari vor participa și bărbații noștri conducători.

Agentie bucureșteană pentru golirea Ardealului Români. — *Destăinuirii grave.* — Cetim în „Ziarul Românesc”: Transporturi de câte 60 de oameni Români ardeleni vin la Pireu, în Grecia, spre a se angaja în armata românească în fiecare săptămână regulat, și de aici, dela Pireu, se imbarcă spre țările grecești pentru America. Le plângi când îi vezi pe toți oamenii tineri, și auzi plângând spun că pleacă, lăsând soții și copii și mai având nimic de sperat. Am văzut

la ei în general pașapoarte scoase din București și Constanța, deoarece din Ardeal fug peste graniță nesupărați de nimeni, căci Ungurilor le convine ca, cu sistemul acesta, să se despozeze Ardealul și să ne zică într'o bună zi: ce tot faceți paradă că aveți Români în Ardeal!

Mă surprinde faptul că autoritățile Țării Românești permit trecerea acestor frați nenorociți ba chiar să le înlesnească darea de pașapoarte.

În București este un birou pe care-l are un Grec cu numele de Fundukas, și acesta din București îi expediază unui alt Grec la Constanța, numit Makri. Și acești doi factori, ajutați de autoritățile românești, au să despozeze în scurt timp Ardealul. — *Un martor.*

Expoziție de vite în Rodu. La apelul comitetului central al Reuniunii române agricole sibilene, care, cu scop de a înainta economia de vite, a luat hotărâre, ca expoziția de vite de prăsilă anuală, împreună cu împărțire de premii în bani (a 23-a), încât pentru anul de față să se organizeze în comuna noastră Rodu, fruntașii comunei s'au întrunit în 18 Aprilie n. la o consfătuire. Conferența fruntașilor, luând cu multă plăcere act de apelul Reuniunii, a hotărât cu unanimitate, ca expoziția să se țină Marți, în 9 Iunie n. (a 3-a zi de Rosalii).

După ce s'a mai hotărât, ca la expoziție să nu se admită, decât vitele cornute (cu excepțiunea oilor și a caprelor) ale locuitorilor noștri din Poiana, Jina, Dobârca, Apoldul-superior, Apoldul-inferior și din Rodu, s'a constituit comitetul aranjator local din fruntașii comunelor admise cu vitele la expoziție, cari să facă cât mai întinsă propagandă pentru numeroasă participare.

Dat fiind, că poporațiunea din comuna Rodu ține multe vite de prăsilă și cu deosebire multe vaci cu lapte, și dat fiind, că în comuna Săliște avem lăptărie-untărie: comitetul central al Reuniunii a fost rugat să se îngrijească de ținerea din prilejul expoziției a unei prelegeri despre lăptărit.

Pentru a fi trecuți în juriul expoziției conferența a numit pe Constantin Ghișe, paroh; Vasile Dobrescu și Remus Pop învățători, Ioan Ribu, primar; Ioan Dobrescu și Dumitru Banu, econ. și Dionisie Iuga, notar, toți din Rodu; George Bărbat notar, Nic. Dobrotă paroh, Aron Șerb învățător, Nicolae Ghișe Nr. 829 și Dumitru Opreanu Nr. 879 economi, toți din Poiana; Nicolae Vlad-Stejar paroh, Nicolae Opreanu notar, Ioan Sava învățător, Constantin C. Streulea econom și Ioan Păcală învățător, toți din Jina; Nicolae Begiu econom, Pompiliu Acelenescu paroh, Nicolae Ivan învățător și Dumitru Ncoară econom, toți din Dobârca; Dem. Iridon econom, Dumitru Ivan învățător și Vasile Necșa paroh, toți din Apoldul superior; Vasile Moșoiu notar, Ioan Popa și Ilie Beu paroh, Ioan Beu econom, Ioan Preda învățător și Moise Popa econom, toți din Apoldul-inferior.

Ar fi de dorit, ca și această expoziție de vite, folositoare pentru economii noștri de vite, să isbutească deplin.

„Revista noastră”. La 15 Mai v. va reapare „Revista noastră”, revistă literară sub direcțiunea dnei Constanța Hodoș și cu colaborarea unor distinși scriitori și scriitoare din țară.

Redacția și administrația București Calea Plevnei Nr. 48.

Se face ziuă, puternica dramă a lui Zaharia Bârsan care s'a reprezentat cu un succes atât de mare la „Teatrul Modern” din București a fost reluată în serile de Mercuri, Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminecă ale săptămânei.

Directiunea companiei de operetă „G. Carussy” a hotărât a face un pios pelerinaj la mormântul (cimitirul Bellu) regretatului C. Grigoriu, întemeietorul operetei române, în ziua de 21 Mai v. c. ora 10 dimineața.

Binefăcătorii omenirei. Adevărații binefăcători ai omenirei sunt nu numai oamenii de știință, cari prin descoperirile, ori lucrările lor aduc servicii imense și contribuie la dezvoltarea civilizației, ci și acei, cari prin interesul ce-l arată obștei nevoiașă, ajută prin fapte bune, în mod serios, celor slab înarmați în lupta pentru viață, ca să treacă peste nevoi și să-și ajungă ținta.

Un asemenea binefăcător al omenirei — sau binefăcătoare, mai bine, căci buna ființă era o femeie — s'a stins zilele aceste din viață, în Rusia.

Studentiunea rusă deplânge moartea unuia din cele mai mari binefăcătoare, care au avut-o până acum, principesa Elena Mikhailovna Bariatinskaia, fiica unui conte rus, Orlov-Demidov.

Princesa a lăsat la moartea ei, toată averea, prețuită la 3.750.000 franci, pentru ajutorarea studenților săraci dela universitatea din Sf. Petersburg.

Două părți din această sumă vor fi consacrate pentru construirea unui sanatoriu, pentru studenți. Aceasta în memoria fiului său, mort de tuberculoză pe când își făcea studiile la Sf. Petersburg.

În viață fiind, prințesa a lucrat necontenit pentru studentimea săracă. Un hotel și un restaurant ce-l înființase pentru studentimea nevoiașă, îl conducea ea în persoană.

Ce exemple frumoase și demne de imitat.

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmanna pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuiera scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. Prețul 2 coroane. Pregătește și expediază: Eugen Mittelmann, farmacie la „Lăptos de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (Ml 16)

BURSA DE CEREALE

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 22 Mai

Grâu de Mai	14.05
Grâu pe Octomvrie	12.57
Secară pe Octomvrie	9.84
Ovăs pe Octomvrie	8.20
Porumb pe Mai	7.40
Porumb pe Iulie	7.60

Pentru pantofari și cismari. Ne adresăm către Reuniunile noastre de meseriași și către cărturarii noștri (preoți, învățători, notari, e. c.) de pretutindenea cu rugarea, să aducă la cunoștința calfelor (sodalilor) și măestrilor pantofari și cismari, că la școala de specialitate de pantofărie din Sibiu, subvenționată de stat, se țin în zilele din 14 Iulie până la 2 August n. c., un curs de specialitate pentru calfele și măestrii pantofari și cismari cu locuința afară de Sibiu (din provincie). Instrucțiunea se ține zilnic dela ora 7—12 a. m. și dela 2—6 d. a. Frecventanții primesc instrucțiunea (învățarea), cărțile, recvizitele (uneltele) și locuința gratuit (pe nimica), iar cei de religia (legea) gr.-or. mai capătă și câte un ajutor de câte 10 cor., pus la dispoziția școlii de către consistorul nostru arhidiecezan. Frecventanții la finea cursului primesc certificat de absolvirea cursului. Frecventanții, cari cunosc limba maghiară, vor fi preferiți.

Doritorii de a lua parte la curs să se adreseze (pe o simplă cartă postală) în acest scop fără zăbavă către dl director Martin Schuster în Sibiu (Nagyszeben, Saggasse 29.)

Cererile întrate după 6 Iulie n. c. nu se țin în socotință.

Sibiu, la 13 Mai n. 1914.

Comitetul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Vic. Tordășianu,
prezident.

Stefan Duca
notar.

POSTA ADMINISTRATIEI.

Dr. Ioan Teleguț, Berlin. Adresa cerută e: C. Nedelcu, profesor, București, „Hotel Enescu” Str. Ionică 17.

Avram Giurgiu, Hodis. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Iosif Pascu, Fizeș. Am primit 11.80 cor. în abonament până la 30 Iunie 1914.

Redactor responsabil: Constantin Sava.

Noutăți literare și muzicale

De vânzare la „*Librăria Concordia*”, ARAD, str. Deák-Ferenc nr. 20.

Ioan Agârbiceanu: *Arhanghelii*. Roman din viața Românilor ardeleni. Prețul Cor. 3.—

Ecaterina Colonel Steriad. Buna menajeră. *Carte de bucate practică* conținând bucătăria română, franceză, germână, tot felul de prăjituri, dulceturi, înghețate precum și bucătăria vegetariană. Ediție nouă revăzută complect și ilustrată cu mai multe figuri. Prețul Cor. 5.—

Rodica. Culina. *Carte de bucate*. Prețul Cor. 3.—

Iudita Secula. *Economia de casă* întocmită după mai mulți autori. Prețul Cor. 3.—

A. Vlahuța. *Dreptate*. Nuvele. Prețul C. 2.—

M. Sadoveanu. *Priveliști Dobrogene*. Prețul Cor. 2.—

Goethe. *Faust*, tragedie tradusă în versuri de Ion Gorun. Cor. 1.—

Victor Eftimiu. *Akim*. Tragi-comedie în trei acte. Prețul Cor. 1.25.

P. Dulfu. *Gruia lui Novac*. Epopee alcătuită din cântecele de vitejie ale poporului român. Cu ilustrațiuni de A. Murnu. Prețul Cor. 1.50.

M. Lungianu. *Zile senine*. Prețul Cor. 1.50.

George Murnu. *Istoria Românilor din Pind*. Vlahia mare (980—1289). Studiu istoric după izvoare bizantine. Prețul Cor. 2.—

N. Bălcescu. *Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul*. Prețul Cor. 2.—

Lamartine. *Raphael*. Traducere. Bibl. Minerve nrii 151—152. Prețul 60 fileri.

N. Iorga *Istoria statelor balcanice* în epoca modernă. Lecții ținute la universitatea din București. Prețul Cor. 3.50.

Vasile Goldiș. *A nemzetiségi kérdéskör*. Prețul Cor. 1.

Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc. Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea dlor: Dr. I. Pușcariu, I. Preda, Dr. L. Borcea, Dr. I. Lupaș, Dr. I. Mateiu, și Dr. S. Dragomir. Prețul Cor. 4.—

Vitejiile lui Mihai Vodă documente publicate de Nerva Hodoș. Prețul Cor. 1.—

Dr. Sebastian Stanca. *Pocăiții*. Studiu pentru combaterea sectei pocăiților. Prețul Cor. 4.

I. Ghetie. *Dicționar maghiar român*. Prețul Cor. 10.—

I. Ghetie. *Dicționar român-maghiar*. Prețul Cor. 6.—

I. Iorga. *Chestiunea Rinului*. (Istorie a Europei apusene în legătură cu această chestie). Lecții ținute la școala de războiu. Tipărite după notele stenografice ale dlui H. Stahl, pentru folosul elevilor său. Prețul Cor. 5.—

Dr. Dionisie Moldovan, adv. în Sibiu. *Advocatul popular*. Indreptar pentru poporul român. Prețul Cor. 2.50.

N. Pora. *Intre viață și moarte*. Nuvele. Prețul Cor. 2.—

Alex. Ciura. *Foiletoane*, (1907—1910). Prețul Cor. 1.60.

Eugen Revent. *Cântecul neamului*. Poezii. Prețul Cor. 2.—

B. Katargiu. *Discursuri parlamentare*. Prețul Cor. 3.—

A. M. Herz. *Bunicul*. Comedie în 3 acte. Prețul Cor. 2.—

Erdélyi (Aradi) Victor. *Catarina Doamna noastră*. Prețul Cor. 5.—

Erdélyi (Aradi) Victor. *A 400 éves per*. Prețul 30 fil.

Erdélyi (Aradi) Victor. *Lukács László arcképe*. 50 fileri.

Erdélyi (Aradi) Victor. *Magyar kulturképe*. Prețul 50 fil.

Erdélyi (Aradi) Victor: *A rutén skizmapör*. Cor. 1.50.

Dr. I. Drăgescu. *Pro Patria*. Povestire despre începutul și menirea neamului românesc.

Note pentru voce și pian.

Gilbert, *Valsul Suzanei* (Suzana vals) Cor. 2.— (voce și piano)

Pflügl Egon. *Farmecul valurilor* Cor. 3.—

Caudela, *Sergentul*, celebra baladă (Peneș Curcanul) Cor. 2.50 (voce și piano)

Castaldi, *La arme* Cor. 1.50

Mureșianu, *Deșteaptă-te Române* —.50.

Schelet, *Ce te legeni codrule* Cor. 1.—

Rudolph, *Aseară în Grădină* Cor. 1.—

Paschill, *Cine n'are dor* Cor. 1.—

Vels, *Vezi rândunelele se duc* Cor. 1.—

Vasilii, *Freamătul zăvoiuului*, Horă Cor. 1.—

„*Mai părăsit*, Idilă Cor. 1.50.

Ștefănescu, *De-aș săruta*, Cor. 1.—

Ionescu, *Ecoul Munților*, Cor. 1.—

Beuvais, *Dorința*, Cor. 1.25.

Stern, *Banul Mărcine*, —.50.

Album de arii și dansuri naționale Cor. 3.—

Hübsch, *Imnul Național*, Cor 1.—

A. Bena, *Uvertură națională*. Estrasul pentru pian, Cor. 2.50.

A. Bena, *Ave Maria*. Estrasul pentru pian Cor. 1.20.

C. Savu. *Dor și iubire*. Colecțiune de cântece pentru cor. Cor. 2.50.

Iustin Cl. Iuga. *Cântece și plângeri*. Compoziții românești pentru canto și piano. (Conținutul: 1. Dorul de țară. 2. Trecut'a bătăia dealul. 3. Tu te duci bade sărace. 4. Frunză verde frunzuliță. 5. Cântecul haiducului. 6. Pe sub fereastră curge un riu, română). Prețul Cor. 2.—

Iustin Cl. Iuga. *Doine și cântece populare românești*. Voce și pian. II. (Conținutul: 1. Mânțe-te bade amarul. 2. Vai, vai, vai inimă vai. 3. Duce-m'as cu lun'n nor. 4. Lungu-i drumul Clujului. 6. Mor Mărie mor. 6. Oameni fără mintea toată solo din piesa populară „Moise Păcurariul”. 7. Zădărnice română populară). Prețul Cor. 2.50.

Ioan Harșia. *Poeme lirice românești* pentru piano. Vals la minor. Prețul Cor. 2.—

L. Domide. *Înșiră-te mărgărite*. Legendă. de V. Alecsandri. Partea I. Op premiat de societatea pentru fond de teatru român. Partitura de pian. Prețul Cor. 5.—

Tib. Brediceanu. *La șezătoare*. Partitura pentru cânt. și piano Prețul Cor. 8.—

Tib. Brediceanu. *Aurora*. Vals pentru piano. Prețul Cor. 2.—

Tib. Brediceanu. *Vioarele*. Vals pentru piano. Prețul Cor. 2.—

Tib. Brediceanu. *Doine și cântece*. Pentru voce și piano, în patru caiete. Prețul unui caiet 4 coroane.

Tib. Brediceanu. *Jocuri românești* pentru piano în 4 caiete. Prețul unui caiet 4 cor.

Bibl. „Cosânzeana” I:

Nr. 1. I. H. Fabre: *Din moravurile și pornirile insectelor*, cu figuri. Trad. de M. Demetrescu. Prețul 30 fil.

Nr. 4—5 și 6. Ilie N. Gelep: *Pământul și omul*. Partea I. Asia. Prețul 75 fileri.

Nr. 7 și 8. Marin Demetrescu: *Lecturi geologice*. Prețul 50 fil.

Dr. B. Basiota: *Anemia (Lipsu de sânge)*. O consultație medicală 30 fil.

Dr. B. Basiota: *Despre lungoare (Febră tifoidă, tipus abdominalis)* — 20 fil.

M. Sadoveanu: *Floare ofilită*. Roman. Prețul cor. 2.—

A. C. Galotescu-Neicu: *Câteva povestiri de Maupassant*. —.50.

Biblioteca pentru toți a 30 fil. numărul.

Nr. 884 Iosif-Goethe: *Dragoste cu toane*. Pastorală într'un act și în versuri.

Nr. 886—7. L. Leger: *Istoria literaturii rusești*.

Nr. 890. Sallustius, *Conjurația lui Catilina*.

Nr. 894. N. Davidescu: *La fântâna Castaliei*. Poezii. Ed. II.

Nr. 901. G. Aslan: *Cultul oamenilor mari*.

Nr. 908. G. Tutoveanu: *Albastru*. Poezii. Ed. II.

Nr. 907. Haralamb G. Lecca: *Moartea lui Sherlock Holmes*. După scrierile lui Conan Doyle.

Nr. 885. Wagner Rich.: *Rienzi*, mare operă tragică.

D. Zamfirescu: *Viață la țară*, roman, nrii 162—5

D. Zamfirescu: *In războiu*, roman, nr. 326—3

D. Zamfirescu: *Indreptări*, roman nrii 424—3

D. Zamfirescu: *Tan. Scatiu*, roman nrii 259—4

Segur: *Contesa*. Povestiri cu zâne nrii 841—2

Adamescu G.: *Istoria literaturii române* de la început până în zilele noastre, cu portretele biografii etc. nrii 846—850.

Hoffmann: *Povești morale pentru tinerime* nr. 830—831.

Maupassant: *O viață*, (roman) nrii 523—6.

Maupassant: *Bel-Ami*, (roman) nrii 640—13.

Maupassant: *Tare ca moartea*, nrii 606—9.

Sienkiewicz: *Quo-Wadis*, roman istoric 307—10.

Turgheniew: *Părinți și Copii* (roman), 738—40.

Jules Verne: *Cinci săptămâni în balon*. Descriere de călătorie cu ilustrațiuni 494—497.

A. Candrea: *Dicționar de proverbe și zicături românești* nrii 713—718.

Daudet Alph.: *Jack*, (roman) trad. de H. Lecca nrii 726—731.

Gorun: *Știi românește*, nr. 844.

Heyse P.: *Mireasa lui Christ* nrii 858—888.

Alina G.: *Arta de a vorbi în societate și în ferite ocazii*, 865—6.

Anestin V.: *Romanul cerului*, Astronomie pentru toți, nrii 775—6.

Mark Twain: *Drepturile femeii* nr. 799.

Hauff Wilh.: *Cerșetoarea dela podul Artă* nr. 806—7.

Compayré G.: *Pestalozzi și educațiunea elementară* nrii 768—9.

Burnett Fr.: *Micul Lord* cu num. ilustrațiuni 747—8.

Gauthier Th.: *Moarta inamorată*, nuvele, 743—4.

Dauș Ludovic: *Satana*, (nuvele), 732—3.

Jules Verne: *Ocolul pământului în 80 de zile*. Descriere de călătorie cu numeroase ilustrațiuni, 661—664.

Alexandri: *Poezii populare* (culegere), 443—4.

Densusianu: *Cum și ce povestesc cronicarii* nr. 452—3.

Hoffmann: *Povestiri extraordinare*, 458—9.

Dostoiewsky: *Suflet de copil* (nuvele) 509—10.

Bolintineanu: *Elena* (roman) original) 243—4.

Goga O.: *Poezii* nr. 286—7.

Bolintineanu: *Manoil* (roman original), 202—3.

Candrea și Densusianu: *Din popor*: Cum poartă și simte țărânul român, 351—2.

Gane N.: *Nuvele* în 3 volume nrii 305—6, 353—4 și 355—6.

Odobescu A.: *Mihnea Vodă și Dna Ghizdă* nr. 406.

Adamescu Gh.: *Biografiile scriitorilor români* nr. 85.

Dumas A.: *Dama cu camelii* (teatru), 280—1.

Tolstoi: *Sonata Kreuzer*, nr. 364.

Tolstoi: *Invierea* 581—83.

Correspondență și contabilitate comercială:

I. C. Panțu: *Curs complet de contabilitate comercială cu explicarea terminilor comerciale* Cor. 3.50.

I. C. Panțu: *Știința conturilor sau contabilitatea în partidă dublă* Cor. 4.—

I. C. Panțu: *Al doilea capitol din contabilitatea dublă. Afaceri de credit cambial și afaceri de bancă*. Cor. 1.—

I. C. Panțu: *Contabilitate la societăți comerciale, comandite și la societățile pe acțiuni* Cor. 1.20.

I. C. Panțu: *Procent, promiș, interese și amortisment* Cor. 3.—

D. Alessiu: *Creșterea pasărilor domestice* Cor. 1.50

D. Alessiu: *Cultura arborilor roditori* Cor. 2.75

D. Alessiu: *Cultura legumelor* Cor. 2.75

George Maican: *Sfaturile cele mai de folos pentru prăsirea și folosirea legumelor*. Cu multe ilustrațiuni în text. Cor. —.24

Capra (Vaca săracului) numeroase ilustrațiuni se ce poate aduce castratiunea caprelor.

biologic, igienic și economic de A. Babeș
P. Oceanu Cor 1.—
Aurel Cosciuc: *Nutrirea animalelor de casă.*
premiat. Cu ilustrații în text. Cor. 1.50.
I. Georgescu: *Cartea plugarilor sau povestiri
economice.* Cor. —.50.
N. Nicolaescu și G. Stoenescu institutori. *Că-
reza stuparilor* Cor. 3.—
Igiena și economia populară, povestită de
Savu. Cor. 1.—
Minerva Cosma: *Album de brodării și te-
xuri românești* (mare) Cor. 16.—
Minerva Cosma: *Modele de cusături româ-
nești.* Caietul I. —.50. Caietul II. (colorat) 1.—
Cincinat Pavelescu: *Poezii* Cor. 3.
J. Novicow: *Emanciparea femeii* Cor. 2.—
Natalia Negru: *Mărturisiri.* Nuvele Cor. 2.—
M. Simionescu-Râmnicăneanu: *Propășile arti-
ste.* Articole teoretice și dări de samă C. 2.50
St. O. Iosif: *Cântece.* (Cel din urmă volum
regretatului poet). Ed. II-a Cor. 2.—
Dr. Pompil Cioban: *Creditul nostru.* Studiu
economic-financiar Cor. 2.—
Albret Bloch și Paraf-Javal: *Substanța uni-
versală.* Trad. de Const. I. Cioranu. Cor. 1.—
D. D. Pătrășcanu: *Timotheu Mucenicul*
Cor. 2.—
D. D. Pătrășcanu: *Schițe și amintiri* C. 2.—
G. Maupassant: *Inima noastră*, roman C. 2.
I. T. Mera: *Din țări străine* Cor. 2.—
Bucura Dumbravă: *Pandurul* Cor. 3.—
Bucura Dumbravă: *Haiducul* Cor. 2.—
Iosif Moldovan dir. școlar: *Almanach* porta-
re pe anul școlar 1913/14 compus pentru tre-
nțele preoților și învățătorilor români (le-
gal) Cor. 1.—
Caton Theodorian: *Povestea unei odăi.*
Prețul Cor. 2.—
Caton Theodorian: *La masa calicului*, nu-
vele și schițe Cor. 1.50.
Jules Verne: *Castelul din Carpați*, roman
în viața poporului român din Areal Cor. 2.40.
A. Vlahuță: *Din trecutul nostru.* Ilustrații
de Stoica Cor. 3.50.
A. Vlahuță: *Dreptate*, nuvele, Cor. 2.—
A. Vlahuță: *In vâltoare*, nuvele și impresii.
Cor. 2.50.

Să se adauge separat 10—20—30 fileri de
lecure carte, ori notă muzicală.

Cereți gratis și franco catalogul **Librăriei
„Concordia!”**

Caut un scriitor

practică deplină pentru cancelaria mea din
I. Julia începând, pe lângă condițiuni favorabile.
Se recere cunoștința limbilor române, maghiare
și germane. Cei ce scriu cu mașina sunt prefe-
riți. A se adresa direct în scris ori în persoană,
dovedind practica de până acum.

Dr. Luolan Georgeviolu
advocat, Temesrékás.

Și ducănean de vânzare.

Într-o comună curat românească, stațiu-
nă cu căi ferate, 15 minute pe jos, de un centru
românesc, cu o circulație anuală de 24,000
—25,000 cor., se vinde din mână liberă din
mână familiară.

A se adresa la administrație.
(Și 2144—3.)

Bătăturile,

scortocenia pielii, ur-
ciorii de pe mâni și din
față încetează în decurs
de 1 zi dacă folosiți
„CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroaană 40 fil., 3 sticle
franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la proștli-
ni în E. FLESCH, farmacie în „COROANĂ” în Győr.

ANUNȚ.

Un tânăr român funcționar de bancă do-
rește a se căsători cu o fată de țăran mai
avută (eventual văduvă tânără) din Bănat.
Reflectantele sunt rugate a-și trimite ofertele
provăzute cu poza la administrația ziarului
„Românul” sub deviza „BRUNET”.
(He 2143—1.)

CONCURS.

„Câmpiana” institut de credit și economii
în Mociu (Mócs, Kolozs megye) caută

un practicant

absolvent de școala comercială, cu salariu anual
de cor. 1000. — Cei cu practică vor fi preferați.
Postul e de ocupat îndată după alegere.

DIRECTIUNEA.

Ca 2136

Lucrări

de acoperire cu țigle și ardesle

cu garanță pe un an, cu prețuri con-
venabile și în mod specialist execută

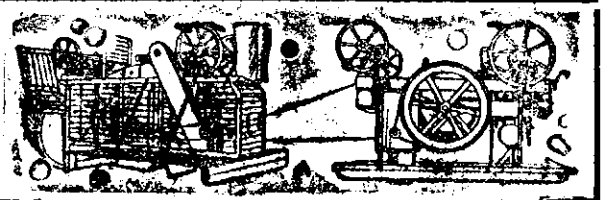
R á c z G y ö r g y

maestru de acoperit cu țigle și ardesle

Arad, str. Mikes Kelemen nr. 17.

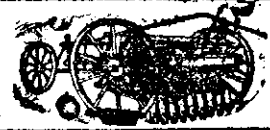
La dorință merg la fața locului atât
în provincie cât și în localitate.

(Ra 1978)

Fiecare ECONOM știe că cele mai bune
MAȘINI DE IMBLĂTIT CU MOTOR ELECTRIC
MAȘINI DE SĂMĂNAT, precum și tofelul
de unelte economice
ARANJAMENTE PENTRU MORI
se pot căpăta pentru prețurile cele mai ieftine, pe lângă
deplină garanție la rate dela firma
KOVÁCS și ZAKARIÁS
BUDAPEST, VIII. KÖZTEMETŐ-ÚT 23 sz.

Cereți
prospecte
gratuit!

Cereți
prospecte
gratuit!

Se arendează

în **CHIȘINEU** 270 holde
pământ arător și 100
holde pășunat, cu înce-
pere dela 10 Oct. 1914.

Informațiuni mai detai-
late se pot primi dela:

Mann & Schillinger

în **CHIȘINEU.** :: Nr. telef. 6.

Ma 2131

ANUNȚ.

APOTECA NOUĂ LA

„**SF. ILIE**” DIN **TIMI-**

ȘOARA-FABRIC, ÎN STR.

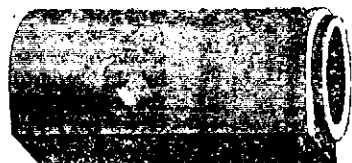
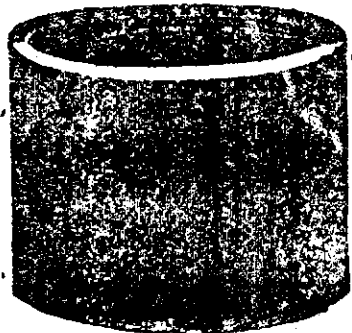
RECAȘULUI, ÎN CASA

COMUNEI BISERICI-

ȘTI, S'A DESCHIS ÎN

30 APRILIE.

Me 2105

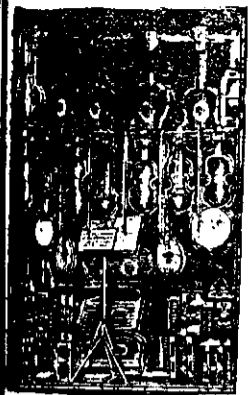
FRĂȚII ZSIBRITA

Intreprindere pentru zidiri și fa-
brică pentru articli de ciment.

VERSEZ (Vârșeț), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. public că ținem permanent în
depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru
soluțiuni de piatră vântată pentru vii, în mărime dela 200
până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canaluri
dela un diametru de 10 până la 100 cm. vâlăie pentru
porci și vite etc.— Primim și executăm așezări de asphalt
și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, ieșle
din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârătoare din
ciment sau fer lucrat artistic, canalizări, poduri și filtre
precum și tofelul de lucrări în branșa de ciment și asphalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu
:-: plăcere la dispoziție cu oferte. :-:

Prima, unica fabrică de instrumente muzicale în SIBIU. — Specializat în confecționare de violine.

Babós Béla

Sibiu, mai înainte Piața mică 24, acum str. Ureziului (Reisbergasse) 2.

Depozit bogat și bine asortat în violine de școală precum și în violine de maestru vechi și noue, citere, clarinete, de metal de suflat armonice și părțile lor constitutive ș. a. m.

Gramofone și plăci

in cea mai mare alegere. — Coarde din străinătate cu garantat quint curat. — Reparatari se execută prompt și în mod artistic.

Cereți catalog gratis și franco.

(Ba 1586)

FRITZ RENGER

directorul corului bisericesc românesc

Vârșeț (Versecz), Dreilaufergasse 59.

(Re 2141)

Merit on. public din Vârșeț și în provincie excelentul său

Depozit de pian

cele mai renumite instrumente muzicale executate excelent la cele mai de seamă firme. — Serviciu de calitate, prompt și conștient. Rep. aparatului de pian: HOFFELD-PHONOLA.

Dacă voești

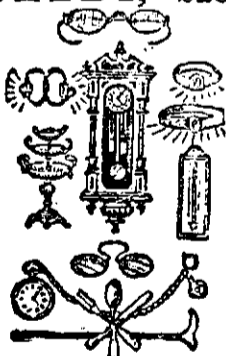
comperi bijuterii moderne și pretabile, adre- mulate firmei:

Slepák A.

bijutier, ceasornicar și auritor

MAROSVÁSARHELY, Széchenyi-tér nrul 41.

Magazin de ceasuri de toate felurile, de aur, argint, oțel, nichel p. aurat și ceasuri cu pendulă. — Bijuterii de toate felurile și brillante, obiecte de lux veritabile de argint și aur și de China, obiecte de artă.

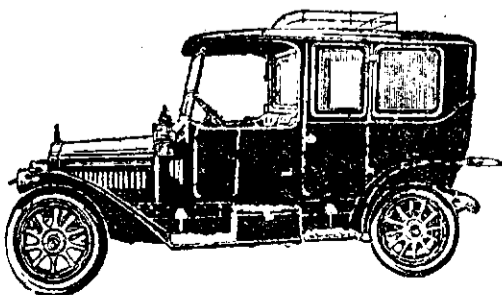
In marele meu atelier se execută tot felul de bijuterii și se reparază cu specialitate bijuterii și ceasuri. — Prețuri convenabile, serviciu prompt. Se 2072

LITTMANN RÓBERT

ATELIER PENTRU REPARAREA AUTOMOBILELOR, MOTOARELOR, MAȘINILOR DE SCRIS, GRAMOFOANELOR ȘI TOT FELUL DE INSTRUMENTE.

BRĂȘOV, HOSSZÚ-UTCA NR. 24.

PRIMEȘTE TOT FELUL DE LUCRĂRI ÎN BRANȘĂ.

PREȚURI CONVENABILE. GARANȚIE.

(LI 1973)

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI NRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat oțel, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununii și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

LAHNI KÁROLY URMAȘUL LUI BAUMANN ARNOLD

ALBA-IULIA, (Gyulafehérvár).

Fondată în anul 1884

La 118

Fabrică și depozit de mobile atelier de ornamente și tapiserie, fabrică de matrate de sirmă galvanizată, antepusa de pompe funebre.

Fabrică de mobile, Nagyonyed

ATENȚIUNE!

Izvoarele naturale de apă ferbinte 36—37° C. care conțin apă minerală, pu- cioasă recomandată de medicii experți în contra reumatismului, jun- ghiuri, morburii de os, peie și alte morburii. Izvoarele se află de pe timpul Turcilor, dar acum s'au aranjat din nou foarte luxos și cu toate comoditățile mo- derne recerute se vor deschide cu 1 Iunie a. c. ș. n.

Băile se află în *Alvácza* (Hunyad megye) într'un jur splendid în alvia Cri- șului alb încunjurat de munții Apuseni în mijlocul pădurilor cu un parc frumos și cu o climă foarte sănătoasă; fiind apărată de vânturi și praf. — Atât pentru bolnavi cât și pentru sănătoși loc de distracție foarte acomodat.

Înainte parcului splendid al băilor se opresc motoare a liniei ferate Arad-Csanád care circulează de 8 ori la zi.

Muzică bună românească, care concer- tează zilnic. Culină și beuturi bune cu pre- țuri moderate. — Corespondență în orice limbă. — Abonamente se roagă a se în- semna și înainte la direcțiunea băilor din *Alvácza* (posta în loc). (Di 2133)

Direcțiunea.

Oroloage de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private regulează și aranjează mai favorabil

MÜLLER

JÁNOS, succesorul lui
MAYER KÁROLY

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage din

Budapest, VII., Tökölly-ut 52. szám.

(Casa proprie). Cataloge și specificări de prețuri trimit gratis și franco. (Mu 2129)

Kovald Péter és Fia

Atelier pentru vopsitoria de stofe, țesături și biane, curățire chimică și spălătorie cu aburi

BUDAPEST, steller și prăvălie principală în bul. VII., Szövetség-utca 35-37.

TELEFON: József 18-00 și József 15-71.

Secție postală deosebită pentru comanda din provincie.
Stabilimente colectoare în toate părțile capitalei.
Reprezentanți în cele mai multe orașe din provincie.

Ko 1618

(He 312-30)

De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg

din SIBIU str. Heltauer 9

este cele dintâi și unicul magazin de pianuri și harmoniuri

al Transilvaniei, al cărei proprietari sunt specialiști în construirea pianurilor și au și diplomă de conservator. Oferă en public :

pianine, pianuri și harmoniuri,

instrumente alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu cele mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanție.

Fiecare trebuie să știe că fotograficul

VICTOR MYSZ DIN SIBIU

și-a vândut atelierul din strada de mai înainte iar acum și-a deschis un

atelier fotografic de artă

corespunzător cerințelor moderne în

SIBIU, str. Elisabeta nrul 34.,

unde execută totfelul de fotografii artistice cu prețuri convenabile. — Fotografii amatorii li-se acordă favoruri. (MI 1587)

Pe timp închis fotografiile se execută la lumină electrică.

Hinger József

tâmplar pentru edificii și mobile

Alba-Iulia, (Gyulafehérvár) str. Séchenyi nr. 10.

(Casa proprie).

Pregătește orice lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserică, locuințe, birouri etc., din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. — Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

(Hi 1280)

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Nici un român să nu-și cumpere mobile până ce nu vizitează
PRIMA FABRICĂ ROMÂNESCĂ DE MOBILE

EMIL PETRUȚIU

în SIBIU (Nagyszeben) str. Sării (Salzgasse) 37.

care execută totfelul de mobile moderne în toate stilurile, — ca garnituri pentru

dermatizare, prânzitizare, saloane și tapoterie proprie.

EXPOZIȚIE ZILNICĂ cu garanții complete. Construcție toate lucrările de lemn pentru biserici vechi și noi și binate, pe lângă execuția cea mai solidă; prompt și pe lângă garanții.

Telefon : 47.

(Pe 1246)

Telefon : 47.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Alifia „Măgnas” p. 100

singurul mijloc cosmetic mator, contra agrăbunilor, peiorii pielei, petele din apă, părul pielei, roșeață și curbură turor boalelor de piele. După trebuințarea unei singure dispăr schimbările feței. Prețurile: 1 cor. 50 fl. Pudră, Măgnas (în 3 culori) 1 cutie 1 cor. 50 fl. Săpun „Măgnas” 1 cor. 50 fl.

Cosmetic „Măgnas” pentru mâini:

foarte folositor pentru curățarea mâinilor roșii, degerate, aspre și sărate. E de prisos a se mai întrebuiți glicerină și sălin, deoarece efectul cosmeticului „Măgnas” e sigur și cosmetic peate să întrebuițat și stiva. — Prețul 90 fl.

„Antipertussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, tusei, tusei măgărești la copii. — Prețul 1 cor. 80 fl.

Spirit „Prima”:

mijloc excelent contra reumatismului și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuițări are efect sigur. — Prețul 1 cutie mare 100 fl.

Spirit „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor. 80 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru decăderea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, înțepăturii, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1 cor. 80 fl.

Vopștor pentru păr:

în culoarea neagră, întunecată și brunată deschisă, mijloc curățător și durabil, nu murdărește albiturile de păr. — Prețul 6 cor.

Regenerator pentru păr:

rodă părului cărunț colorarea originală. — Prețul 1 cor. 30 fl.

Contra ciumei de porci:

precum și în contra tuturor boalelor porcilor, cel mai bun medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal pentru porci. — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl.

O singură întrebuițare a prafului de Ardeal pentru gălăcie și perirea galiților. — Prețul 1 cor.

Hypnonervin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervozității și a insomniei. Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se pot vândă și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SÁNDOR ZILAH. — V. A. 100